

Στέφανος Λουμάκης
&
Μελέτιος Ρόκας
(Αντιστράτηγος ε.α.)

Ηρώον Ηρώων και Πεσόντων της Μάνδρας Αττικής

(Μια πρόδρομη έκδοση)

Μάνδρα 2022

ISBN: 978-618-82557-9-1

-
- © Στέφανος Λουμάκης
e-mail: seagull.stefanos@gmail.com
- © Μελέτιος Ρόκας
- © Σύλλογος Ποιοτικής και Πολιτιστικής Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής “Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”
28ης Οκτωβρίου 3, Μάνδρα Αττικής 19600
Τηλ. 6977781753
e-mail: s.dimofon@gmail.com
www.dimofon.gr
- © [Φωτογραφίες 3 φωτογραφιών (ηρώου & ανδριάντων Μάνδρας] Μελέτης Στάθης

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	3
Δομή του βιβλίου.....	3
Προλογικό Σημείωμα.....	5
Αντί (δεύτερου) Προλόγου.....	6
Α' Μέρος: Αλφαβητικό “προσκλητήριο” ηρώων και πεσόντων.....	7
Β' Μέρος: Βιογραφικά σημειώματα.....	49
Ζέρβας – “Κουντουριώτης” Χατζη-Γεώργιος.....	50
Κουντουριώτης Λάζαρος (1769–1852).....	50
Κουντουριώτης Γεώργιος (1782 - 1858).....	50
Κουντουριώτης Ανδρέας (1820-1895).....	50
Κουντουριώτης Παύλος (1855-1935).....	50
Κουντουριώτη οικογένεια (γενικώς).....	51
Ρόκας Νικόλαος ή Ζερβονικόλας ή Καλμάδης.....	52
Κοροπούλης Ευάγγελος (1885-1908), Μακεδονομάχος.....	53
Κοντούλης Αλέξανδρος (1858-1933), Αντιστράτηγος.....	54
Ρόκας Νικόλαος, Στρατηγός (1870-1947) [“Καπετάν Κολιός” στον Μακεδονικό Αγώνα].....	55
Νικολαΐδης Παναγιώτης (1871-1948), Στρατηγός.....	56
Σακελλαρίου Αλέξανδρος (1887- 1982), Ναύαρχος.....	56
Περί Τύμβων, Ηρώων & Μνημείων.....	59
Επίμετρο: Οδοί και πλατείες της Μάνδρας.....	61
Πηγές.....	63
Σημείωμα σχετικά με τις Πηγές.....	63
Ευχαριστίες.....	64
Ακροτελεύτια Πρόσκληση και Παράκληση.....	64

Δομή του βιβλίου

Το πρώτο μέρος του βιβλίου “εξαντλείται” σε αναφορά των ονομάτων των αείμνηστων Μανδραίων ηρώων και πεσόντων και των “βασικών” στοιχείων που έχουμε γι’ αυτούς.

Το δεύτερο μέρος, έργο του αντιστράτηγου ε.α. Μελετίου Ρόκα, περιλαμβάνει σύντομα ή πιο εκτεταμένα βιογραφικά σημειώματα που αυτός έχει συντάξει, τα οποία έχουν κατά καιρούς δημοσιευτεί στο περιοδικό “Δημοφών”. Προς διευκόλυνση των αναγνωστών υπάρχουν παραπομπές από το πρώτο στο δεύτερο μέρος του βιβλίου.

ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΘ. ΦΑΝΗΣ ΛΟΧΙΑΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ Μ. ΧΑΤΖΗΜΗΤΡΟΣ ΔΕΚΑΝΕΥΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΚΟΡΟΠΟΥΛΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ ΜΕΛ. Δ. ΜΑΛΙΩΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΝΔ. ΤΣΑΜΟΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Γ. ΜΙΛΙΩΣΗΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Κ. ΣΤΑΘΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΝ. ΔΗΜΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΡΗΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΡΟΚΑΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ Κ. ΜΑΡΟΥΓΚΑΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ Δ. ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ Β. ΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΣ
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΑΝ. ΜΟΥΡΙΚΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ι. ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΔΗΜΟΣ
ΜΑΝΔΡΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΥ. ΣΠΥΡΟΥ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΚΑΝΑΚΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΜΑΡΟΥΓΚΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΠΑΛΙΓΓΙΝΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΘ. ΦΙΛΙΠΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΧΑΤΖΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΡ ΔΗΜΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΚΥΡΙΑΚΟΥ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΝ. ΔΟΥΚΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΠΕΠΠΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ

ΕΠΕΞΑΝ
ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ
1912-1913
ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΕΤ. ΓΚΑΙΔΗΣ

ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1940-1941

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΕΛ. ΡΟΚΑΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΙΩΑΝ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΝ. ΜΟΥΡΙΚΗΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΝΙΚ. ΔΙΟΛΕΤΗΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΡΗΣ. ΣΤΑΜΟΥ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΧΡ. ΡΟΥΤΗΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΥΑΓ. ΠΕΠΠΑΣ

ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΙΩΑΝ. ΜΑΚΡΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΩΑΝ. ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΗΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΩΑΝ. ΚΑΤΣΑΡΕΛΟΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΘΑΝ. ΝΙΚΑΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΗΜ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΕΩΡ. ΠΑΛΗΣΤΑΘΗΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΘΑΝ. ΣΙΜΠΑΡΔΗΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΝΤ. ΔΙΟΛΕΤΗΣ

Προλογικό Σημείωμα

Η χώρα μας είναι διάσπαρτη με ηρώα. Είναι δε “ηρώο”, σύμφωνα με το λεξικό Μπαμπινιώτη “μνημείο για τους εθνικούς ήρωες” και “(στην αρχαιότητα) μικρός ναός αφιερωμένος στη λατρεία τοπικού ήρωα”, σύμφωνα δε με το Βικιλεξικό, “μνημείο σε κεντρική τοποθεσία πόλης ή χωριού προς τιμήν των πεσόντων στους πολέμους”. Κατ’ ακρίβεια ηρώα υπάρχουν και σε απομακρυσμένες, δηλαδή μη κεντρικές, περιοχές, σε σημεία όπου έλαβαν χώρα σφαγές και εκτελέσεις.

Και είναι φυσικό, βεβαίως, να βρίσκουμε τόσα ηρώα σ’ αυτή τη χώρα. Διότι η Ελλάδα είναι χώρα ηρώων και μαρτύρων. Και δεν είναι τυχαίο που στην καρδιά της, στην πλατεία Συντάγματος, ακριβώς εμπρός από το Κοινοβούλιό της, έχει στήσει το “Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη”.

Αν το καλοσκεφτούμε δεν υπάρχει [ή δεν θα έπρεπε να υπάρχει] “άγνωστος στρατιώτης”. Όλοι αυτοί οι “ξεχασμένοι” στρατιώτες δεν είναι παρά γνωστοί, φίλοι και συγγενείς “της διπλανής μας πόρτας”. Που οφείλουμε να αναζητήσουμε τα ονόματά τους, να τα ανασύρουμε από την λήθη, να τα συσχετίσουμε με τεκμήρια και φωτογραφίες και να τα καταγράψουμε στις “δέλτους της Ιστορίας”.

Αυτή είναι μία από τις επιδιώξεις του φίλου Παναγιώτη Δημητρούλη. Που θεώρησε πως έχει χρέος να το κάνει τουλάχιστον για τους ήρωες και τους πεσόντες που κατάγονται από την ιδιαίτερη πατρίδα του, τη Μάνδρα Αττικής. Εδώ και χρόνια, λοιπόν, πλην άλλων που κάνει, συγκεντρώνει και σχετικό έντυπο υλικό. Προ έτους απευθύνθηκε και στην Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού του Γ.Ε.Σ. προκειμένου να αντλήσει και από εκεί τα υπάρχοντα στοιχεία.

Κι ύστερα, γνωρίζοντας ότι εδώ και πολλά χρόνια σκεφτόμουν να κάνω κι εγώ κάτι παρόμοιο σχετικά με την δική μου ιδιαίτερη πατρίδα, μου παραχώρησε το υλικό του και με παρότρυνε να το κάνω για την Μάνδρα. Στην οποία άλλωστε, πάλι εξαιτίας του Παναγιώτη Δημητρούλη και του Πολιτιστικού Συλλόγου “Ο Δημοφών” του οποίου είναι η καρδιά, οφείλω χάριτες, αφού εδώ έχουν εκδοθεί τα περισσότερα από τα βιβλία μου.

Καθόλου δεν δυσκολεύτηκα, λοιπόν, να το αποφασίσω. Οι δυσκολίες ήταν άλλες: Να “τιθασεύσω” το υλικό, να μπορέσω να το συνδυάσω και να αποφασίσω εάν και ποιους πρέπει να περιλάβω σ’ αυτό το “προσκλητήριο” νεκρών ηρώων και μαρτύρων. Κάποιες αποφάσεις λήφθηκαν από κοινού με τον Παναγιώτη, κάποιες άλλες μας τις “επέβαλαν” το υπάρχον υλικό και οι συνθήκες. Για τους αγωνιστές του 1821, για παράδειγμα, θα πρέπει να κάνουμε μια πληρέστερη έρευνα και γι’ αυτό (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων) τους “αποκλείσαμε” κατ’ αρχάς. Το ίδιο κάναμε και με τους περισσότερους αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης 1941-1944 (με εξαίρεση, βεβαίως, αυτούς που σκοτώθηκαν πριν από την Απελευθέρωση). Αντιθέτως περιλάβαμε τους στρατιώτες εκείνους (του “Εθνικού Στρατού” βεβαίως) που σκοτώθηκαν κατά την περίοδο του Εμφυλίου Πολέμου 1946 – 1949, για τον “απλούστατο λόγο” [απλούστατο ή / και απλουστευτικό;] ότι έχουν συμπεριληφθεί στις καταστάσεις του ΓΕΣ/ΔΙΣ και στο Ηρώο της Μάνδρας. Επίσης συμπεριλάβαμε και αυτούς που είτε έχασαν τη ζωή τους από αεροπορικούς βομβαρδισμούς είτε από έκρηξη νάρκης, αφού αυτή είναι η “πεπατημένη” τακτική που ακολουθούν αντίστοιχα βιβλία που έχουν προηγηθεί ημών...

Ούτως η άλλως η παρούσα είναι μια πρώτη ή, ακριβέστερα, μια “πρόδρομη” έκδοση, γι’ αυτό και θα κυκλοφορήσει σε ελάχιστα αντίτυπα. Θα περιέλθει στα χέρια κάποιων “οιονεί συνεργατών” μας, προκειμένου αυτοί να προσεγγίσουν με αυτά τις οικογένειες όσων περιλαμβάνονται στην έκδοση και να αντλήσουν απ’ αυτές περισσότερα στοιχεία (και φωτογραφίες!) για τους συγγενείς τους που χάθηκαν.

Ελπίζουμε και ευχόμαστε, λοιπόν, να επανέλθουμε σύντομα με νέα – “κανονική” έκδοση!

Πριν κλείσω αυτό το “προλογικό σημείωμα” οφείλω να επισημάνω, και εκ μέρους του Παναγιώτη Δημητρούλη, ότι η προσπάθεια αυτή ίσως να μην είχε ξεκινήσει καν χωρίς την παρότρυνση, τη συμβολή και τη σύμπραξη του Μελετίου Ρόκα, αντιστράτηγου ε.α. Αυτός ήταν που έκανε την αρχή, προ 10ετίας και πλέον. Ο αναγνώστης θα καταλάβει το πώς και το γιατί, διαβάζοντας το “Αντί (δεύτερου) προλόγου που ακολουθεί...

Στέφανος Λουμάκης 5.2.2022

Αντί (δεύτερου) Προλόγου

**«Βιογραφικά σημειώματα γνωστών και αγνώστων επιφανών Μανδραίων– Κουντουριωτών
υπό Αντιστρατήγου ε.α. Ρόκα Μελετίου**

Αγαπητοί συμπατριώτες και συμπατριώτισσες μου. Αρκετό χρόνο μετά την οριστική αποχώρησή μου από τον ενεργό στρατιωτικό βίο μου και τις λοιπές πολιτικοστρατιωτικές δραστηριότητές μου, αναζητώντας τρόπους επωφελούς διοχετεύσεως της εξ ιδιοσυγκρασίας αλλά και επαγγελματικής συνήθειας και ενεργητικότητας σκέφθηκα, να σας απασχολήσω και να επικοινωνήσω μαζί σας με τη δημοσίευση – στο περιοδικό ΔΗΜΟΦΩΝ - συντόμων βιογραφικών σημειωμάτων γνωστών και αγνώστων επιφανών συμπατριωτών και συμπατριωτισσών μας.

Η σκέψη μου αυτή ξεκινά από το γεγονός ότι η μέχρι τούδε ζωή μου διέρρευσε σε μια ήρεμη και ειρηνική για την πατρίδα μας περίοδο, κατά την οποία ευτυχώς δεν χρειάστηκε να δοκιμασθεί η εξ επαγγέλματος μου προσφορά υπηρεσιών και η εμπλοκή μου σε σημαντικά ιστορικά γεγονότα, ώστε να χρειάζεται να ασχοληθώ με την συγγραφή απομνημονευμάτων προς καταγραφή των γεγονότων αυτών και αξιολόγησή των από τις επόμενες γενεές.

Έτσι η σκέψη μου αυτή βασίζεται κυρίως στην πρόθεσή μου να συμβάλω στην ανάδειξη της ιστορίας της ιδιαίτερης πατρίδος μας, δια του βίου των τέκνων της, να κεντρίσω το ενδιαφέρον των νέων για γνώση της τοπικής ιστορίας, να αναδείξω πρότυπα προς μίμηση, ή και προς αποφυγή, που είναι απαραίτητα στοιχεία για την ορθή και εθνική διαπαιδαγώγηση αυτών. Επίσης να αναμοχλεύσω τις αναμνήσεις των παλαιών και να διεγείρω το ενδιαφέρον όλων μας σε μια προσπάθεια συγκέντρωσης ιστορικών ντοκουμέντων τα οποία ευρίσκονται εις χείρας πολλών εξ υμών αναξιοποίητα.

Εξυπακούεται βέβαια ότι η συγκέντρωση θα διενεργείται υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Ο φορέας υποδοχής – παραλαβής, εν προκειμένον ο Σύλλογος ποιοτικής και Πολιτιστικής Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής “ΔΗΜΟΦΩΝ”, να οργανώσει και κοινοποιήσει τον τρόπο, την διεύθυνση και τον υπεύθυνο συγκέντρωσης των ντοκουμέντων και κειμηλίων.

β. Ο φορέας να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την ασφαλή διαφύλαξη και χρήση αυτών.

γ. Να χορηγείται πρωτόκολλο παραλαβής στον αποστολέα, με τον οποίο θα πιστοποιείται η παραλαβή και θα ρυθμίζονται τα θέματα κυριότητας αυτών.

Γνωρίζω βέβαια ότι και άλλοι φορείς καθώς και αρκετοί συμπατριώτες μας έχουν ασχοληθεί με τα θέματα αυτά και έχουν εκδώσει βιβλία για τον βίο και τις δραστηριότητες και τα αποτυπώματα στη τοπική ιστορία πολλών επιφανών Μανδραίων, θεωρώ όμως ότι αφ’ ενός δεν έχει εξαντληθεί ο κατάλογος των άξιων τέκνων της πατρίδος μας, αφ’ ετέρου πιστεύω ότι δια την προτεινόμενης δημοσιεύσεως συντόμων βιογραφικών σημειωμάτων σε πολιτιστικά περιοδικά – πως ο ΔΗΜΟΦΩΝ – τα οποία είναι περισσότερο και ευκολότερο προσβάσιμα στο ευρύ κοινό, θα διαχυθεί ευκολότερα, ταχύτερα και σε περισσότερους η γνώση και θα εξαφθεί το ενδιαφέρον αρκετών αναγνωστών ν’ αναζητήσουν, στα εκδοθέντα βιβλία και τις λοιπές πηγές, πληρέστερες πληροφορίες και ευρύτερη γνώση του βίου, των δραστηριοτήτων και της συμβολής των προβαλλομένων προσώπων στο ιστορικό γίγνεσθαι της περιοχής μας και ευρύτερα της Χώρας μας.

Διευκρινίζεται ότι στα υπόψη βιογραφικά σημειώματα θα καταβληθεί προσπάθεια να παρεμβάλλονται σύντομες πληροφορίες και σχόλια, για την περιοχή και την αντίστοιχη ιστορική περίοδο προκειμένου να συνδέονται εν τόπω και χρόνω ο βίος και οι δραστηριότητες του περί ου το σημείωμα.

Ως κριτήριο της σειράς δημοσιεύσεως των σημειωμάτων τίθεται κατ’ αρχήν η χρονολογία γέννησης των υπόψη συμπατριωτών μας σε συνδυασμό με την διάθεση επαρκών στοιχείων, η δε αξιολογική κατάταξη αυτών μεταξύ τους επαφίεται στην κρίση υμών.

Οι ανωτέρω σκέψεις και προθέσεις μου έγιναν αποδεκτές από τον Σύλλογο Ποιοτικής και Πολιτιστικής Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής ο “ΔΗΜΟΦΩΝ” και τον εκδότη του ομώνυμου περιοδικού, τους οποίους εκ προοιμίου ευχαριστώ για την τιμή που μου κάνουν. Έτσι εγκαινιάζεται η παρούσα στήλη με την ελπίδα να διατηρηθεί -με τη δική σας συμβολή- επί πολύ χρόνο και με πρώτη αναφορά σ’ έναν απλό Κουντουριώτη τον Χατζη - Γεώργιο Ζέρβα, αλλά γενάρχη της επιφανούς και μεγάλης -στην Ύδρα- οικογένειας των Κουντουριωτών»

[Δημοσιεύτηκε στο 50ό τεύχος (Ιανουαρίου – Μαρτίου 2011) του περιοδικού “Δημοφών”]

Α' Μέρος: Αλφαβητικό "προσκλητήριο" ηρώων και πεσόντων

Αδάμ Άγγελος ή Αγγελής του Παν.

(γενν. Μάνδρα, + 13.5.1919

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Απεβίωσε στο Α' Στρατιωτικό Νοσοκομείο
Θεσσαλονίκης στις 13.5.1919.

Πηγές: 1, 2

Αντωνίου Αναστάσιος του Παναγιώτη

(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 1, 2

Αντωνίου Μιχαήλ

(γενν. Μάνδρα;)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Πηγές: 2

Αντωνίου Παναγιώτ.

(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2

Αντωνίου Μιχαήλ του Ιωάννη

(γενν. Μάνδρα 1910, + Ρίμπα 31.12.1940)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης του 7ου Συντάγματος Πεζικού. Σκοτώθηκε μαχόμενος στις 31.12.1940.

Πηγές: 1

Αντωνίου ή Πέππας Παναγιώτης του Ιωάννη

(γενν. Μάνδρα, + Σαραντάπορο 1.10.1912)

Βαλκανικοί Πόλεμοι

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Σαραντάπορο την 1.10.1912.

Πηγές: 1

Αργυρίου Ελένη του Ευαγγέλου

(γενν. Μάνδρα 1898, + Μάνδρα 13.2.1944)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Σκοτώθηκε στη Μάνδρα (στο Μυρίνι;), στις 13.2.1944, από έκρηξη γερμανικής νάρκης.

Πηγές: 7, 8δ.

Αργυρίου Μελέτιος του Αναστασίου

(γενν. Μάνδρα 1892, + Μάνδρα 11.2.1944)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Σκοτώθηκε στη Μάνδρα (στο Μυρίνι;), στις 11.2.1944, από έκρηξη νάρκης.

Πηγές: 8δ.

Βιολέτης Γεράσιμος του Νικολάου
(γενν. Μάνδρα)

1946-1949

Πηγές: 1

Γιαννακόπουλος Θεμιστοκλής του Κωνσταντίνου
(γενν. Μάνδρα 1912 ή 1921, + Αγ.Σωτήρα Μάνδρας 10.8.1944)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Εργάτης. Συνελήφθη στις 24-5-1944 και εκτελέστηκε σε Αγ.Σωτήρα Μάνδρας στις 10-8-1944.

Πηγές: 2, 7, 8δ.

Γκίκας - Πέππας (Γκικαπέπας) Παναγιώτης ή Παναγής
(γενν. Μάνδρα;)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης.

Πηγές: 2

Γκικαπέτας (ή Γκικαπέπας;) Νικόλαος του Μελετίου
(γενν. Μάνδρα 1887, + Λάρισα 27.11.1942)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Εργάτης. Συνελήφθη στη Λάρισα στις 10.4.1942 διότι έκρυβε Άγγλους και εκτελέστηκε, στη Λάρισα, στις 27.11.1942.

Πηγές: 7, 8δ.

Γκίκας - Στάμου (ή Γκικαστάμου) Σπυρίδων του Γεωργίου
(γενν. Μάνδρα, + 21.6.1913)

Βαλκανικοί Πόλεμοι

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στις 21.6.1913.

Πηγές: 1, 2

Γκλιάτης Αναστάσιος του Παναγή
(γενν. Μαρούδα 1928, + Κορέα 20.10.1951)

Κορέα

Στρατιώτης. Πέθανε στην Κορέα στις 20.10.1951.

Πηγές: 1, 2

Γκλιάτης Γεώργιος
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2

Γκλιάτης Σταμάτης
(γενν. Μάνδρα, + Κάζα 13.8.1943)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Ήρωας της Εθνικής Αντίστασης. Σκοτώθηκε στις 13.8.1943, στη Μάχη της Κάζας.

Πηγές: 2, 8δ.
Βλέπε και Επίμετρο

Γραβέζας Μελέτιος του Γεωργίου
(γενν. Μάνδρα, + 29.9.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στις 28.9.1918 στο χειρουργείο

Πηγές: 1, 2

Δέδες Νικόλαος του Γεωργίου
(γενν. Μάνδρα, + Σέρπκαν 16.3.1919)

Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Σέρπκαν, στις 16.3.1919, κατά την εκστρατεία στη Ρωσία

Πηγές: 1

Δήμας Βάγγος
(γενν. Μάνδρα)

Λοχαγός

Πηγές: 2

Δήμας Δημήτριος του Χρήστου
(γενν. Μάνδρα ή Αφίδνες, + Γιαννισά 1.10.1913)

Βαλκανικοί πόλεμοι

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στα Γιαννισά, την 1.10.1913.

Πηγές: 1, 2

Δήμας Ευάγγελος του Α.

(γενν. Μάνδρα, + Καλέ Γκρότο 15.8.1921)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Λοχαγός. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Καλέ Γκρότο, στις 15.8.1921.

Πηγές: 1

Δήμας Κωνσταντίνος

(γενν. Μάνδρα, + Σιμιτλή 13.7.1913)

Βαλκανικοί Πόλεμοι

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Σιμιτλή, στις 13.7.1913.

Πηγές: 1, 2

Δημητρούλης Γεώργιος του Ιωάννη

(γενν. Μάνδρα 1907 ή 1908, + Αλβανία 18 ή 19.11.1940 ή 13.2.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Ανήκε στο 2ο Σύνταγμα Πεζικού. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Ύψωμα Ντούσκας της Αλβανίας, στις 18 ή 19.11.1940 [Κατά τον Χρ.Στάμου ήταν δεκανέας του 13ου Συντάγματος Πεζικού, που σκοτώθηκε στις 13.2.1941 στο ύψωμα Κίαφε Μούρι].

Πηγές: 1, 2, 7, 8δ.

Βλέπε και Επίμετρο

Διολέτης Αναστάσιος του Αντωνίου

(γενν. Μάνδρα 1917, + Πετρίτσι 6.4.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Λοχίας. Ανήκε στο 91ο Σύνταγμα Πεζικού. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Πετρίτσι, στις 6.4.1941.

Πηγές: 1, 2

Διολέτης Γεράσιμος
(γενν. Μάνδρα)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Πηγές: 2

Διολέτης Ιωάννης του Χρήστου
(γενν. Μάνδρα 1912, + Ελευσίνα 29.8.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Εργάτης. Σκοτώθηκε στις 29.8.1941, στην Ελευσίνα, κατά τη διάρκεια βομβαρδισμού

Πηγές: 7, 8δ.

Διολέτης Κωνσταντίνος του Πανούση
(γενν. Μάνδρα;)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Συνελήφθη από τους Γερμανούς και εκτελέστηκε τον Αύγουστο του 1944. Ανήκε στον εφεδρικό ΕΛΑΣ Μάνδρας και ήταν υπεύθυνος του γραφείου πληροφοριών και σύνδεσμος του λόχου του Πατέρα, Μεγαρίδας.

Πηγές: 2, 8δ.

Διολέτης Σπυρίδων του Χρήστου
(γενν. Ελευσίνα 1921, + Φυλακές Αβέρωφ 10.5.1943)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Ράφτης. Συνελήφθη τον Αύγουστο 1942 και εκτελέστηκε στις Φυλακές Αβέρωφ στις 10.5.1943.

Πηγές: 2, 7.

Δούκας Άγγελος

Στρατιώτης.

Πηγές: 2

Δούκας Αλέξιος

(γενν. Μάνδρα;)

Πηγές: 7.

Δούκας Ιωάννης του Παναγιώτη

(γενν. Μάνδρα, + 21.4.1919)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Απεβίωσε σε άγνωστο σημείο στις 21.4.1919.

Πηγές: 1, 2

Δούκας Μελέτιος του Αλεξίου

(γενν. Μάνδρα, + Μικρά Ασία)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε κατά την Μικρασιατική εκστρατεία.

Πηγές: 1, 2.

Δούκας Νικόλαος του Παναγιώτη

(γενν. Μάνδρα, + Σαπάντζαν 13.8.1921)

Μικρασιατική εκστρατεία

Στρατιώτης. Πέθανε κατά την Μικρασιατική εκστρατεία.

Πηγές: 1, 2.

Δούκας Παναγιώτης του Κωνσταντίνου

(γενν. Μάνδρα, + Στρατιωτικό Νοσοκομείο Ναυπλίου 17.2.1919)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Ναυπλίου.

Πηγές: 1.

Δούκας Παναγιώτης του Μελετίου

(γενν. Μάνδρα 1921, + Μάνδρα 6.1.1944)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Εργάτης. Σκοτώθηκε στη Μάνδρα, στις 6.1.1944, κατά τη διάρκεια αεροπορικής επιδρομής.

Πηγές: 7, 8δ.

Ζωγράφος Γεώργιος

(γενν. Ελευσίνα, + Θεσσαλονίκη 3.8.1913)

Βαλκανικοί Πόλεμοι

Στρατιώτης. Πέθανε στις 3.8.1913 στο Α' Στρατιωτικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης.

Πηγές: 1, 2.

Κανάκης Ιωάννης
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Κανάκης Παναγιώτης του Αναστασίου
(γενν. Μάνδρα 1913, + Μάνδρα 6.9.1944)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Εργάτης. Εκτελέστηκε στην Μάνδρα στις 6.9.1944, στο στενό δρόμο της Κατίνας Σακελλαρίου στην πλατεία Κοροπούλη.

Πηγές: 2, 7, 8δ.

Κανάκης Χρήστος
(γενν. Μάνδρα, + Πετρίτσι 30.7.1913)

Βαλκανικοί Πόλεμοι

Στρατιώτης. Πέθανε στο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Πετρίτσιου στις 30.7.1913.

Πηγές: 1, 2.

Κατσαρέλος Αθανάσιος του Αθανασίου
(γενν. Μάνδρα, + Οδησσός 19.3.1919)

Εκστρατεία Ρωσίας

Στρατιώτης. Πέθανε στις 19.3.1919 στο Β' Στρατιωτικό Νοσοκομείο Οδησσού.

Πηγές: 1, 2.

Κατσαρέλος Αναστάσιος του Ιωάννη
(γενν. Μάνδρα 1912, + Αλβανία 9.3.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στην Αλβανία στις 9.3.1941.

Πηγές: 2, 7, 8δ.

Κατσαρέλος Αναστάσιος του Μελετίου
(γενν. Μάνδρα 1911 ή 1921, + Μεσόγειος 30.1.1944)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Εμποροπλοίαρχος. Το πλοίο του torπιλίστηκε από γερμανικό υποβρύχιο στη Μεσόγειο, όπου και πνίγηκε, στις 30.1.1944.

Πηγές: 2, 7, 8δ.

Κόλλιας Ιωάννης
(γενν. Μάνδρα;)

Πηγές: 2.

Κολοβέντζος Αναστάσιος του Ευαγγέλου
(γενν. Μάνδρα 1922, + Αγ. Σωτήρα Μάνδρας 10.8.1944)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Ιδιωτικός υπάλληλος ή/και Φοιτητής. Συνελήφθη στις 24.5.1944, κρατήθηκε στο Χαϊδάρι και τελικώς εκτελέστηκε εις Αγ.Σωτήρα Μάνδρας στις 10.8.1944.

Πηγές: 2, 7, 8δ.

Κολοβέντζος Σπυρίδων
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Κόντος Αθανάσιος
(γενν. Μάνδρα;)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Πηγές: 2.

Κοντούλης Αλέξανδρος
(γενν. Μάνδρα 1858, + 1933)

1895

Στρατηγός.

Πηγές: 6, 8α.
Βλέπε και Β' Μέρος

Κοντούλης Αθανάσιος
(γενν. Μάνδρα;)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Πηγές: 2.

Κοντούλης Αναστάσιος του Αθανασίου
(γενν. Μάνδρα, + 23.11.1919)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στις 23.11.1919 στο ΙΙ α Χειρουργείο.

Πηγές: 1.

Κοροβέσης Ιωάννης
(γενν. Μάνδρα;)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Πηγές: 2.

Κοροβέσης Μελέτιος του Κωνσταντίνου
(γενν. Μάνδρα, + Αθήνα 20.10.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στις 20.10.1918 στο Β' Στρατιωτικό Νοσοκομείο Αθηνών.

Πηγές: 1, 2.

Κοροπούλης Ευάγγελος [Βαγγέλης]
(γενν. Μάνδρα, + Σιάτιστα 27.12.1908 ή 1.1.1909)

Μακεδονικός Αγώνας

Οπλαρχηγός που έλαβε μέρος στον Μακεδονικό Αγώνα. Σκοτώθηκε μαχόμενος στη Σιάτιστα, στις 27.12.1908 ή την 1.1.1909.

Πηγές: 1, 2, 6, 8α.

Βλέπε και Β' Μέρος και Επίμετρο

Κοσμάς Κωνσταντίνος του Ελευθερίου
(γενν. Μάνδρα)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Στρατιώτης. Απεβίωσε κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας.

Πηγές: 1.

Κουντουριώτης Μήτσος
(γενν. Μάνδρα)

1821 επ.

Οπλαρχηγός κατά την επανάσταση του 1821.

Πηγές: 6.

Κουντουριώτης Χατζη-Γιώργης
(γενν. Μάνδρα)

Τουρκοκρατία

Πηγές: 6.
Βλέπε και Β' Μέρος

Κουντουριώτης Γεώργιος του Χατζη-Γιώργη
(γενν. Μάνδρα 1782, +1858)

1821 επ.

Πηγές: 6.
Βλέπε και Β' Μέρος

Κουντουριώτης Λάζαρος του Χατζη-Γιώργη
(γενν. Μάνδρα 1769, + 1852)

1821 επ.

Πηγές: 6.
Βλέπε και Β' Μέρος

Κριεκούκης Χρήστος [Παπα-Χρήστος]

1821 επ.

Οπλαρχηγός του 1821.

Πηγές: 6.

Κριεκούκης Άγγελος
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Κριεκούκης Ιωάννης του Δημητρίου
(γενν. Μάνδρα, + 17.10.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Απεβίωσε στις 17.10.1918.

Πηγές: 1, 2.

Κριεκούκης Παναγιώτης του Αναστασίου
(γενν. Μάνδρα)

Πηγές: 6.

Κριεκούκης Χαρίλαος του Αναστασίου
(γενν. Μάνδρα)

Μακεδονικός Αγώνας

Στρατηγός κατά τη διάρκεια του Μακεδονικού Αγώνα.

Πηγές: 6.

Κριεκούκης Χρήστος του Σπυρίδωνα
(γενν. Μάνδρα 1906 ή 1909, + Μάνδρα 10.8.1944)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Εργάτης. Συνελήφθη στις 24.5.1944, κρατήθηκε στις φυλακές Χαϊδαρίου και εκτελέσθηκε σε Αγ.Σωτήρα Μάνδρας στις 10.8.1944.

Πηγές: 2, 7, 8δ.

Κυριάκος Κωνσταντίνος
(γενν. Μάνδρα, + Αμπάρκιοι 1.6.1913)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος την 1.6.1913 (Αμπάρκιοι)

Πηγές: 1, 2.

Κυριάκου Αθανάσιος του Δημητρίου

(γενν. Μάνδρα ή Μέγαρα, + Χερσώνα 25.2.1919)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στη Χερσώνα, στις 25.2.1919.

Πηγές: 1, 2.

Κωνσταντίνης Χρήστος του Κωνσταντίνου

(γενν. Μάνδρα, + Φιλαδέλφεια 2.9.1922)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Στρατιώτης. Πέθανε στην Φιλαδέλφεια της Μικράς Ασίας στις 2.9.1922.

Πηγές: 1, 2.

Λεβέντης Μελέτιος

(γενν. Μάνδρα, + 21.3.1921)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Στρατιώτης. Πέθανε στις 21.3.1921, κάπου στην Μικρά Ασία.

Πηγές: 1, 2.

Λιάσκος Κωνσταντίνος του Ιωάννη

(γενν. Μάνδρα 1897, + Ελευσίνα 6.12.1943)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Κρεοπώλης. Κάτοικος Ελευσίνας. Σκοτώθηκε κατά τη διάρκεια βομβαρδισμού στην Ελευσίνα στις 6.12.1943.

Πηγές: 7, 8δ.

Λιάσκος Μιλτιάδης του Ιωάννη

(γενν. Μάνδρα, + Μικρά Ασία 16.8.1922)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στην Μικρά Ασία, στις 16.8.1922.

Πηγές:

Λογοθέτης Μελέτιος

(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Λογοθέτης Χρήστος του Ιωάννης

(γενν. Μάνδρα 1924, + Κασσανδρηνό Χαλκιδικής 17.5.1944)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Εργάτης. Εκτελέσθηκε στο Κασσανδρηνό Χαλκιδικής στις 17.5.1944.

Πηγές: 7, 8δ.

Μακρής Κωνσταντίνος του Μελετίου

(γενν. Μάνδρα, + Αθήνα 19.11.1922)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Στρατιώτης. Απεβίωσε στο Ε' Στρατιωτικό Νοσοκομείο Αθηνών, μετά την επιστροφή του από την Μικρά Ασία.

Πηγές: 1.

Μακρής Μελέτιος του Ιωάννη

(γενν. Μάνδρα 1914, + Αλβανία 9.3.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης του 34ου Συντάγματος Πεζικού. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Ύψωμα 1142, ν/δ της Πεσάνης, στις 9.3.1941.

Πηγές: 1, 2, 7, 8δ.

Μάλιαρης Δημήτριος

(γενν. Λούτσα Μάνδρας, + Δοϊράνη 1.7.1913)

Βαλκανικοί Πόλεμοι

Στρατιώτης. Απεβίωσε στον Σταθμό Δοϊράνης την 1.7.1913.

Πηγές: 1.

Μάλιος Μελέτιος

(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Μάμαλης Λάμπρος του Γεωργίου

(γενν. Κρύο Πηγάδι)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Στρατιώτης.

Πηγές: 1.

Μαργαρίτης Αθανάσιος του Γεωργίου
(γενν. Μάνδρα)

1946-1949

Στρατιώτης.

Πηγές: 1.

Μαρούγκας Αναστάσιος του Λεωνίδα
(γενν. Μάνδρα 1903, + Αγ.Σωτήρα Μάνδρας 10.8.1944)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Παντοπώλης. Συνελήφθη στις 24.5.1944, κρατήθηκε στις Φυλακές Χαϊδαρίου και τελικώς εκτελέστηκε σε Αγ.Σωτήρα Μάνδρας στις 10.8.1944.

Πηγές: 2, 7, 8δ.

Μαρούγκας Γεώργιος
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Μαρούγκας Ιωάννης
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε κατά τις επιχειρήσεις κατά των Βουλγάρων.

Πηγές: 1, 2.

Μαρούγκας Μελέτιος του Γεωργίου
(γενν. Μάνδρα, + 8.11.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης ή (μάλλον) Δεκανέας. Απεβίωσε στις 8.11.1918 στο
Στρατιωτικό Νοσοκομείο Εκπαιδεύσεως.

Πηγές: 1, 2.

Μαρούγκας Σταμάτιος του Ευαγγέλου
(γενν. Μάνδρα)

1946-1949

Στρατιώτης.

Πηγές: 1.

Μαρούγκας Χρήστος
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 1, 2.

Μεθανίτης Κωνσταντίνος του Χρήστου
(γενν. Μάνδρα)

1946-1949

Στρατιώτης.

Πηγές: 1.

Μεθενίτης Κωνσταντίνος
(γενν. Μάνδρα)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Πηγές: 2.

Μεθενίτης Σπυρίδων
(γενν. Μάνδρα;)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

[Αναλυτικά στοιχεία]

Πηγές: 2.

Μεθενίτης Σπυρίδων
(γενν. Μάνδρα)

1946-1949

Δεκανέας.

Πηγές: 1.

Μιχαήλος Γεώργιος
(γενν. Μάνδρα;)

Πηγές: 2.

Μιχαήλος Κωνσταντίνος
(γενν. Μάνδρα)

Πηγές: 2.

Μιχαλάκης Μελέτιος
(γενν. Μάνδρα, + Λάρισα 2.11.1912)

Βαλκανικοί Πόλεμοι

Στρατιώτης. Απεβίωσε στις 2.11.1912 στο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Λάρισας.

Πηγές: 1, 2.

Μιχαλάκης Μελέτιος του Νικολάου
(γενν. Μάνδρα, + 1.10.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης ή (μάλλον) Λοχίας. Πέθανε την 1.10.1918 στο Β' Στρατιωτικό Νοσοκομείο Διακομιδής.

Πηγές: 1, 2.

Μουρίκης Ιωάννης του Κωνσταντίνου
(γενν. Μάνδρα 1915 ή 1916, + Τεπελένι 10.3.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης του 34ου Συντάγματος Πεζικού. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Τεπελένι στις 10.3.1941.

Πηγές: 1, 2, 7, 8δ.

Μουρίκης Μιλτιάδης
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Νέζης Μελέτιος του Παναγιώτη
(γενν. Μάνδρα)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Σκοτώθηκε μαχόμενος κατά των Γερμανών στο Μάζι Μεγάρων.

Πηγές: 2, 8δ.

Νίκας Γεώργιος
(γενν. Μάνδρα, + Μικρά Ασία 13.8.1922)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Ύψωμα Παπαθεοδώρου της Μικράς Ασίας, στις 13.8.1922.

Πηγές: 1, 2.

Νίκας Μελέτιος
(γενν. Μάνδρα;)

Πηγές: 2.

Νίκας Παναγιώτης του Αθανασίου

(γενν. Μάνδρα 1915, + Πεσάνη 20.2.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης του 34ου Συντάγματος Πεζικού. Σκοτώθηκε μαχόμενος στην Πεσάνη, στις 20.2.1941.

Πηγές: 1, 2.

Νικολαΐδης Παναγιώτης

(γενν. Μάνδρα 1871, + 1948)

Στρατηγός.

Πηγές: 6.

Βλέπε και Β' Μέρος και Επίμετρο

Ξηρογιάννης Κωνσταντίνος του Ιωάννη

(γενν. Μάνδρα 1918, + Τρεμπεσίνα 3.3.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης του 43ου Συντάγματος Πεζικού. Σκοτώθηκε μαχόμενος στην Τρεμπεσίνα, στις 3.3.1941.

Πηγές: 1.

Οικονόμου Μελέτιος του Ιωάννη

(γενν. Μάνδρα, + Χερσώνα 17.2.1919)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στην Χερσώνα στις 17.2.1919.

Πηγές: 1, 2.

Παληστάθης ή Παλληστάθης Χρήστος του Γεωργίου
(γενν. Μάνδρα 1919, + Αλβανία 15.4.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης του 34ου Συντάγματος Πεζικού. Εξαφανίστηκε στις 15.4.1941.

Πηγές: 1, 2.

Παλιγγίνης Ιωάννης
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Πάλλης Ευάγγελος
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2

Πάλλης Κωνσταντίνος
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2

Πάλλης Πέτρος του Αναστασίου

(γενν. Μάνδρα 1902, + Ελευσίνα 7.1.1942)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Εργάτης. Εκτελέστηκε στην Ελευσίνα στις 7.1.1942.

Πηγές: 7, 8δ.

Πανολάσκος Μελέτιος του Ιωάννη

(γενν. Μάνδρα, + Ακάρ-Νταγ 1.8.1922)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Στρατιώτης. Απεβίωσε στο Ακάρ-Νταγ της Μικράς Ασίας, την 1.8.1922.

Πηγές: 1, 2.

Πανολάσκος ή Πανολιάσκος Παναγιώτης του Ιωάννη

(γενν. Μάνδρα)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Συνελήφθη από τους Γερμανούς για σαμποτάζ και εκτελέστηκε στο Γουδί.

Πηγές: 2, 8δ.

Παπακωνσταντίνου Αν. του Δημητρίου

(γενν. Μάνδρα, + Καλέ Γκρότο 19.8.1921)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Καλέ Γκρότο, στις 19.8.1921.

Πηγές: 1.

Παπακωνσταντίνου Κωνσταντίνος του Α.

(γενν. Μάνδρα 5.8.1885, + 5.1.1973)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατηγός. Διακρίθηκε κατά το Έπος του 1940-1941.

Πηγές: 6, 8β.

Παπανικολάου Ευάγγελος του Δημητρίου

(γενν. Μάνδρα 1914, + Ιωάννινα 4.1.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Δεκανέας του 34ου Συντάγματος Πεζικού. Απεβίωσε στο 1ο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων στις 4.1.1941.

Πηγές: 1, 2.

Παπανικολάου Ιωάννης του Αναστασίου

(γενν. Μάνδρα ή Ελευσίνα, + Κορυτσά 1.1.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Εξαφανίστηκε την 1.1.1941 στην Κορυτσά.

Πηγές: 1, 2.

Παπαπέτρου Σωτήριος

(γενν. Μάνδρα;)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Πηγές: 2.

Παπαχρήστου Χρήστος

(γενν. Μάνδρα, + Κιλκίς 21.6.1913)

Βαλκανικοί Πόλεμοι

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Κιλκίς, στις 21.6.1913.

Πηγές: 1, 2.

Παρθενίου Παύλος

(γενν. Μάνδρα;)

1821 επ.

Οπλαρχηγός του 1821.

Πηγές: 6.

Πατάλας Παναγιώτης του Γεωργίου

(γενν. Μάνδρα 1894, + Αγ.Σωτήρα Μάνδρας 10.8.1944)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Κτηματίας. Συνελήφθη στις 24.5.1944, κρατήθηκε στις Φυλακές Χαϊδαρίου και εκτελέστηκε σε Αγ.Σωτήρα Μάνδρας στις 10.8.1944.

Πηγές: 2, 7, 8δ.

Πέππας Βασίλειος του Ευαγγέλου

(γενν. Μάνδρα 1916, + Αλβανία 27.2.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης του 34ου Συντάγματος Πεζικού. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Ύψωμα 1750 στις 27.2.1941.

Πηγές: 1, 2.

Πέππας Δέδες
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Πέππας Παναγής
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Πλέστης Ανδρέας του Αναστασίου
(γενν. Μάνδρα, + Αθήνα 14.1.1922)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Στρατιώτης. Απεβίωσε στις 14.1.1922 στο Δ' Στρατιωτικό
Νοσοκομείο Αθηνών.

Πηγές: 1.

Πλέστης Επαμεινώνδας του Αναστασίου
(γενν. Μάνδρα, + Αθήνα 14.1.1922)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Στρατιώτης. Απεβίωσε στις 14.1.1922 στο Δ' Στρατιωτικό
Νοσοκομείο Αθηνών.

Πηγές: 1, 2.

Ρεντούμης Ιωάννης του Π.

(γενν. Μάνδρα, + Κόπριβαν 10.9.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης Πυροβολητής. Απεβίωσε στις 10.9.1918 στο Κόπριβαν.

Πηγές: 1, 2.

Ρήγος Δημήτριος

(γενν. Μάνδρα, + Πειραιάς 25.3.1913)

Βαλκανικοί Πόλεμοι

Στρατιώτης. Πέθανε στις 25.3.1913 στο Ναυτικό Νοσοκομείο Ν. Φαλήρου.

Πηγές: 1, 2.

Ρόκας Δημήτριος

(γενν. Μάνδρα;)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Πηγές: 2.

Ρόκας Κωνσταντίνος

(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 1.

Ρόκας Μιλτιάδης του Κ.

(γενν. Μάνδρα, + Αθήνα 14.4.1914)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στο Νοσοκομείο "Ευαγγελισμός" στις 14.4.1914.

Πηγές: 1.

Ρόκας ή/και Ρόκας Νικόλαος [Ζερβονικόλας]

(γενν. Μάνδρα 1780, + Κρήτη 2.12.1823)

1821 επ.

Στρατηγός. Το 1821, μαζί με άλλους οπλαρχηγούς κηρύσσει την επανάσταση στην Κρήτη. Πέθανε στο Νιοχώρι της Κρήτης στις 2.12.1823, από στερήσεις και κακουχίες μετά την αποτυχημένη μάχη της Ιεράπετρας (15.9.1823).

Πηγές: 2, 6, 8γ.

Βλέπε και Β' Μέρος και Επίμετρο

Ρόκας Νικόλαος

(γενν. Μάνδρα 1870, +1947)

Στρατηγός.

Πηγές: 6.

Βλέπε και Β' Μέρος και Επίμετρο

Ρόκας Τιμολέων

(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Ρόκας Χρήστος του Μελετίου

(γενν. Μάνδρα 1908 ή 1911, + 1.11.1940)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης του 33ου Συντάγματος Πεζικού. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Βερνίκ (νοτίως της Μικρής Πρέσπας) την 1.11.1940.

Πηγές: 1, 2, 7, 8δ.

Ρούτης Αναστάσιος του Χρήστου

(γενν. Μάνδρα 1908 ή 1911, + Αλβανία 9.2.1941 ή 8.3.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης του 33ου Συντάγματος Πεζικού. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Χάνι Μπαλαμπάνι στις 9.2.1941 ή στις 8.3.1941.

Πηγές: 1, 2, 7, 8δ.

Βλέπε και Επίμετρο

Ρούτης Ανδρέας του Αθανασίου

(γενν. Μάνδρα ή Ελευσίνα, + 23.9.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στις 23.9.1918 στο Β' Στρατιωτικό Νοσοκομείο Διακομιδής.

Πηγές: 1, 2.

Σακελλαρίου Αλέξανδρος

(γενν. Μάνδρα 1887, + 1982)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Ναύαρχος.

Πηγές: 6.

Βλέπε και Β' Μέρος και Επίμετρο

Σακελλαρίου Αναστάσιος του Ευαγγέλου

(γενν. Μάνδρα ή Ελευσίνα, + Μικρά Ασία)

Μικρασιατική Εκστρατεία

Λοχαγός. Έλαβε μέρος στην Μικρασιατική Εκστρατεία, όπου και χάθηκε.

Πηγές: 1, 2, 5.

Σιμπάρδης Αναστάσιος του Αθανασίου

(γενν. Μάνδρα 1901 ή 1902, + Πειραιάς 7.4.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στις 7.4.1941 στο Ναυτικό Νοσοκομείο Πειραιά ή σκοτώθηκε σ' αυτό κατά τη διάρκεια γερμανικού αεροπορικού βομβαρδισμού.

Πηγές: 1, 2, 8δ.

Σιμπάρδης Παναγιώτης του Ιωάννη

(γενν. Μάνδρα, + 17.9.1913)

Βαλκανικοί Πόλεμοι

Στρατιώτης. Πέθανε στις 17.9.1913.

Πηγές: 1.

Σπύρου Δημήτριος

(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Στάθης Βασίλειος του Κ.
(γενν. Μάνδρα ή Ελευσίνα)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2, 5.

Στάθης Βασίλειος του Α.
(γενν. Μάνδρα, + Θεσσαλονίκη 5.10.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στις 5.10.1918 στο Α' Στρατιωτικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης.

Πηγές: 1, 2.

Σταμάτης Κωνσταντίνος
(γενν. Μάνδρα ή Μαυρομάτι Αττικοβοιωτίας, + Σκάρμισαν 5.5.1897)

1897

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Σκάρμισαν στις 5.5.1897.

Πηγές: 1, 2.

Σταματίου ή Σταμάτης Κωνσταντίνος του Δημητρίου
(γενν. Μάνδρα, + Θεσσαλονίκη 7.7.1914)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στις 7.7.1914 στο Α' Στρατιωτικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης.

Πηγές: 1, 2.

Στάμου Γεώργιος του Μελετίου

(γενν. Μάνδρα, + 27.9.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στις 27.9.1918 στο Β' Στρατιωτικό Νοσοκομείο Διακομιδής.

Πηγές: 1, 2.

Στάμου Γεώργιος του Ιωάννη

(γενν. Μάνδρα, + Θεσσαλονίκη 2.10.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στις 2.10.1918 στο Δ' Στρατιωτικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης.

Πηγές: 1, 2.

Στάμου Ιωάννης

(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Στάμου Σπυρίδων του Χρήστου

(γενν. Μάνδρα 1913 ή 1914, + Αλβανία 2.1.1941 ή 29.1.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης στο VI Σύνταγμα Πεδινού Πυροβολικού. Σκοτώθηκε στο ύψωμα Μάλι Σπατ είτε στις 2.1.1941 είτε στις 29.1.1941.

Πηγές: 1, 2, 7, 8δ.

Συμπάρδης Αναστάσιος του Αθανασίου
(γενν. Μάνδρα 1902, + Πειραιάς 7.4.1941)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Εργάτης. Σκοτώθηκε στον Πειραιά στις 7.4.1941, κατά τη διάρκεια επιδρομής γερμανικών αεροπλάνων.

Πηγές: 7.

Συμπάρδης Παναγής
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Σωτηρίου Γεώργιος
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Τσάμης Δημήτριος
(γενν. Μάνδρα, + Πέντε Πηγάδια 11.4.1897)

1897

Νοσοκόμος. Σκοτώθηκε κατά τη διάρκεια μάχης στα Πέντε Πηγάδια στις 11.4.1897.

Πηγές: 1.

Τσάμης Δημήτριος του Αθανασίου

(γενν. Μάνδρα, + Θεσσαλονίκη 9.11.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης, Πέθανε στις 9.11.1918 στο Γ' Στρατιωτικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης.

Πηγές: 1.

Τσάμος Δημήτριος

(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Τσάμου Δημήτριος του Αθανασίου

(γενν. Μάνδρα 1908, + Αθήνα 28.12.1940)

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στις 28.12.1940 στο Α' Στρατιωτικό Νοσοκομείο στο Γενικό Έμπεδο Αθηνών.

Πηγές: 1.

Τσαντήλας Ιωάννης του Λεωνίδα

(γενν. Μάνδρα, + 22.10.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στις 22.10.1918 στο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Εκπαιδεύσεως.

Πηγές: 1.

Τσαντήλας ή Τσαντίλας Παναγιώτης (Παναγής) του Νικολάου
(γενν. Μάνδρα, + Κιλκίς 21.6.1913)

Βαλκανικοί Πόλεμοι

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Κιλκίς, στις 21.6.1913.

Πηγές: 1, 2.

Τσούμας Δημήτριος του Νικολάου
(γενν. Μάνδρα, + Μπερτζόσφκαν 5.3.1919)

Εκστρατεία Ρωσίας

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Μπερτζόσφκαν, στις 5.3.1919.

Πηγές: 1, 2.

Τσουτάκος Γεώργιος του Χρήστου
(γενν. Μάνδρα, + Καβάλα 15.5.1919)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στις 15.5.1919 στο Α' Νοσοκομείο του Ερυθρού Σταυρού της Καβάλας.

Πηγές: 1.

Φάνης Νικόλαος
(γενν. Μάνδρα;)

Υπαξιωματικός.

Πηγές: 2.

Φεντούμης Ιωάννης του Παναγιώτη
(γενν. Μάνδρα, + Κόπριβαν 18.9.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Πέθανε στο Κόπριβαν στις 18.9.1918.

Πηγές: 1.

Φράγκος ή Φράγγου Μιχαήλ
(γενν. Μάνδρα, + Μακεδονία 17.5.1918)

Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στην Μακεδονία.

Πηγές: 1, 2.

Χατζημήτρου Μελέτης
(γενν. Μάνδρα;)

Υπαξιωματικός.

Πηγές: 2.

Χατζής Ιωάννης του Βασιλείου
(γενν. Μάνδρα, + Κιλκίς 21.6.1913)

Βαλκανικοί Πόλεμοι

Στρατιώτης. Σκοτώθηκε μαχόμενος στο Κιλκίς, στις 21.6.1913.

Πηγές: 1, 2.

Χατζής Νικόλαος
(γενν. Μάνδρα;)

Στρατιώτης.

Πηγές: 2.

Χρυσικός Επαμεινώνδας
(γενν. Μάνδρα;)

Πηγές: 2.

Β' Μέρος: Βιογραφικά σημειώματα

Ζέρβας – “Κουντουριώτης” Χατζη-Γεώργιος

Ο Χατζη- Γεώργιος Ζέρβας κατά την “Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια” Παύλου Δρανδάκη, φέρεται ως “Υδραίος ο οποίος είχε μεταβεί και παραμένει επί μακρόν χρόνον εις τα Κούντουρα της Μεγαρίδος” - την πατρίδα μας - “και εφόρει μετά την εις Ύδραν επάνοδόν του την κουντουριώτικη ενδυμασία εξ ου και απεκαλείτο με το προσωνύμιον Κουντουριώτης, το οποίο επεκράτησε – του επωνύμου Ζέρβας- ως επώνυμο της εν συνεχεία οικογένειας των επιφανών Κουντουριωτών”. Θα πρέπει να γεννήθηκε περί το 1690 με 1700, με βάση τις γνωστές χρονολογίες γεννήσεως των επιφανών εγγονών αυτού Λάζαρου (1769) και Γεωργίου (1782) Κουντουριώτη υιών του Ανδρέα. Ο Ανδρέας Κουντουριώτης, υιός του Χατζη - Γεωργίου Ζέρβα είχε νυμφευθεί μίαν των θυγατέρων του πλουσίου εμπόρου Λάζαρου Κοκκίνη μεθ’ ής απέκτησε τους Λάζαρο και Γεώργιο Κουντουριώτη, επεδόθη εις το εμπόριο καταρθώσας εντός ολίγου χρόνου να καταστεί εκ των πλουσιωτέρων της Ύδρας εμπόρων. Ο Ανδρέας Κουντουριώτης εφονεύθη υπό του Υδραίου Κολοδήμου κατά τον γάμον του υιού του Λαζάρου Κουντουριώτη (1799).

Κουντουριώτης Λάζαρος (1769–1852)

Εγεννήθη στην Ύδρα σε ηλικία 30 ετών ανέλαβε – ως πρωτότοκος υιός- την απόλυτη διαχείριση της περιουσίας και των εμπορικών υποθέσεων της οικογενείας. Ο Λάζαρος Κουντουριώτης υπήρξε ένθερμος υποστηρικτής της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 από ενάρξεώς της και διέθεσε χάριν αυτής πλέον των 3/4 της περιουσίας του (1.941.158 παλαιές δρχ) δεν ενεμείχθη με την πολιτική, ουδέποτε εκκινήθη εκτός της Ύδρας, εκεί εδέχθη την επίσκεψη των Βασιλέων Όθωνα και Αμαλίας καθώς και του Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια χωρίς να ανταποδώσει αυτές. Φέρων τον τίτλο του γερουσιαστού απέθανε την 6η Ιουνίου 1852. Κατά διαταγή δε της Κυβερνήσεως η Ελλάς επένθησε επί πενήτημερον.

Κουντουριώτης Γεώργιος (1782 - 1858)

Υιός του Ανδρέα, αδελφός του Λάζαρου και παππούς του Ναυάρχου και Προέδρου της Δημοκρατίας Παύλου Κουντουριώτη (1855-1935), διακρίθηκε ως πολιτικός της αναγεννώμενης τότε Ελλάδος. Μετέβη στην Στερεά Ελλάδα όπου κατέλαβε πολλά πολιτικά αξιώματα αναδειχθείς πρόεδρος του Εκτελεστικού κατά τα τελευταία έτη της Επανάστασης, μέλος του Πανελληνίου επί Ιωάννου Καποδίστρια, επί Όθωνος Γερουσιαστής, Σύμβουλος Επικρατείας και Πρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου.

Κουντουριώτης Ανδρέας (1820-1895)

Υιός του Γεωργίου, εσπούδασε νομική στο Παρίσι και εισήλθε από νεαρής ηλικίας εις το Υπουργείο Εξωτερικών. Διορίσθηκε το 1855 πρεσβευτής στην Κωνσταντινούπολη βουλευτής Ύδρας, Υπουργός Εξωτερικών (1859) επί Κυβερνήσεως Ανδρέα Μιαούλη και Υπουργός Εκκλησιαστικών (1865) επί Κυβερνήσεως Κουμουνδούρου.

Κουντουριώτης Παύλος (1855-1935)

Γεννήθηκε στην Ύδρα την 9η Απριλίου 1855, υιός του Θεοδώρου και εγγονός του Γεωργίου Κουντουριώτη. Το 1874 κατετάγη στο Πολεμικό Ναυτικό ως δόκιμος β’ Τάξεως προαχθείς διαδοχικά σε Ναύαρχο, Υπουργός Ναυτικών (1895) επί Κυβερνήσεως Σκουλούδη, ακολούθησε την πολιτική του Ελευθερίου Βενιζέλου, μετέσχε του κινήματος της Θεσσαλονίκης, μέλος της τριανδρίας Βενιζέλου – Κουντουριώτη - Δαγκλή, Υπουργός Ναυτικών (1917-1919), Αντιβασιλεύς, Πρόεδρος Δημοκρατίας (1924-1926).

Κουντουριώτη οικογένεια (γενικώς)

Γενεαλογικό δέντρο

Χατζη-Γεώργιος Ζέρβας – “Κουντουριώτης”

Ανδρέας Γ. Κουντουριώτης συζ. Θυγατέρας Λαζάρου Κοκκίνη

Λάζαρος Α. Κουντουριώτης

Γεώργιος Α. Κουντουριώτης

Ανδρέας Γ. Κουντουριώτης

Θεόδωρος Γ. Κουντουριώτης

Πάυλος Θ. Κουντουριώτης

Θεωρώ τον Χατζη - Γεώργιο Ζέρβα (κατ' επέκταση και τους γόνους αυτού επιφανείς Κουντουριώτες) συμπατριώτη μας, καταγόμενο και διαμείναντα εις Κούντουρα, ο οποίος μετοίκησε στην Ύδρα και όχι Υδραίιο ο οποίος διέμεινε επί μεγάλο χρονικό διάστημα στα Κούντουρα. Υπέρ της απόψεως αυτής συνηγορούν τα παρακάτω:

α. Τα επώνυμα Ζέρβας και Κουντουριώτης περιλαμβάνονται σε σχετικούς πίνακες επωνύμων κατοίκων της περιοχής μας την περίοδο του 19ου αιώνας (πρακτικά Β' Συμποσίου Ιστορίας – Λαογραφίας Αττικής - Ασπρόπυργος 1992).

β. Είναι γνωστό ότι πολλά επώνυμα προέρχονται από προσωνύμια που δήλωναν τόπο καταγωγής, επειδή έτσι διέκριναν καλύτερα το νεοφερμένο, τον ξένο ενός συγκεκριμένου τόπου. Οι Υδραίοι θεωρούσαν τον Χατζη - Γεώργιο Ζέρβα ξένο στην Ύδρα, γι' αυτό και του έδωσαν το προσωνύμιο “Κουντουριώτη” ως καταγόμενο από τα Κούντουρα που επεκράτησε του επωνύμου Ζέρβα, συνεπώς γιατί εμείς να τον θεωρούμε Υδραίιο.

γ. Ο Χατζη – Γεώργιος Ζέρβας ως γνήσιος Κουντουριώτης φορούσε την Κουντουριώτικη ενδυμασία και όχι την Υδραϊκή.

δ. Ο Χατζη Γεώργιος Ζέρβας θα ήταν μάλλον εύπορος και υπέρ αυτής της απόψεως συνηγορούν:

1) Το ότι έφερε προ του ονόματός του το χαρακτηριστικό “Χατζή” σημαίνει ότι είχε επισκεφθεί τους Αγίους Τόπους και για να κάνει ένα τέτοιο ταξίδι την εποχή αυτή σημαίνει ότι είχε την οικονομική δυνατότητα.

2) Ο υιός του ενυμφεύθη την θυγατέρα του πλουσίου εμπόρου Κοκκίνη.

3) Ο σχετικά σε σύντομο χρόνο πλουτισμός του υιού του Ανδρέα Κουντουριώτη.

ε. Ερευνητέον επίσης εάν και ο Λάζαρος Κοκκίνης - συμπεθέρος του Χατζη Γεωργίου Ζέρβα - ήταν εκ Κοντούρων, δεδομένου ότι στα όρια των Κοντούρων υπάρχει περιοχή ονομαζομένη “Κοκκίνη” η οποία ενδεχομένως έδωσε ή έλαβε το όνομα εξ' αυτού (“στου Κοκκίνη” - “στο Κοκκίνη” - “Κοκκίνη” ή Κοκκίνης εκ περιοχής Κοκκίνη).

Τέλος παρατίθεται αυτούσιο απόσπασμα του βιβλίου “Ιστορία των Αθηνών” του Σουρμελή (εκ των πρακτικών Β' Συμποσίου Ιστορίας - Λαογραφίας Αττικής – Ασπρόπυργος 1992 - σελ. 195-196) που αναφέρεται στα Κούντουρα και στην καταγωγή του Χατζη Γεωργίου Ζέρβα.

«Εν τη Αττική υπήρχε - Κώμη Κούντουρα καλουμένη κατά τους νεωτέρους χρόνους, παρά τα Κοντούρεα ήτοι κοντά ούρεα, ως εκ της θέσεως εφ' ής κείται η Κώμη, διότι τα περί αυτήν και εφ' ών κείται όρη εισί κοντά κατά την παλαιάν και νέαν σημασίαν της λέξεως, ήτοι μη υψηλά. Ο τόπος ούτος είνε πλήρης πεύκων, και τινών ελαιών, και η ρητίνη είνε το προϊόν αυτού, επειδή δε το εμπόριον της ύλης ταύτης εγένετο εν Ελευσίνι δια την θάλασσαν, οι κάτοικοι των Ελευθερών, ήτοι του Πετρογερακίου, κατέβησαν και κατώκησαν τα Κοντούρεα δια να έχωσι πλησιεστέραν την Ελευσίνα δια το εμπόριον της ρητίνης και του ελαίου. Ο λαός ούτος ήτον προ της Επαναστάσεως κατά διαταγήν της Τουρκικής εξουσίας φύλακες των στενών της Μεγαρίδος, και εν τη Επαναστάσει έμειναν ιδιόρρυθμοι και μη συσσωματωμένοι μετά των λοιπών κατοίκων της Αττικής, έδειξαν δε κατά τον υπέρ ελευθερίας αγώνα έργα ηρωικά, και επολέμησαν τον εχθρόν τοσούτον ώστε κατατάσσονται παρά πάντων εις την τάξιν των ανδρείων. Ήδη καταβάντες εκ των ακοντουρέων, κατώκησαν οι μεν εις Μάνδραν, ούτω κληθείσαν δια την θέσιν, διότι κείται εν μέσσω βουνών ως περιβουνος, οι δε εις Μαγούλαν, ήτις είνε η παλαιά Ακέρνα. Κέρνα δε και Αττικώς Ακέρνα λέγονται αι εξοχαί της ράχεως, και υπό τοιούτων σχήμα κείται η Μαγούλα, άλλοι δε εις Ελευσίνα δια το εύπορον της θαλάσσης. Ο λαός ούτος μετά χειρόν θέλει χάσει το όνομα Κουντουριώτης, ως έχασε πρότερον το “Ελευθερείς”.

Τω όντι ο λαός ούτος είχε το όνομα ως και το πράγμα. Διέπρεψαν εν τη παλιγγενεσία πολλοί πολεμικοί, εν οίς ο Ιωάννης Κοντούλης, Παπά Χρήστος Κρικούκης, Δημήτριος Κρικούκης, Αναστάσιος Μουρίκης, Παναγιώτης Χατζή Μελέτης, Δάσκοι, Χρήστος Διούλης, Ρουτουμης, Δέρβας, Κολιμάδης, ο αποθανών εν Κρήτη μαχόμενος, αφού επέφερε φθοράν μεγάλην κατά των εχθρών. Βερούτης, οι αδελφοί Νικόλας και Αναγνώστης Νίκα, Ρώκες, και ο Παπαθανάσιος, και άλλοι. Μεταξύ δε τούτων ο μεγάλην επιρροήν έχων εν τω λαώ ήταν ο Χατζη Μελέτης λεγόμενος ανήρ Πολιτικός και ευκατάστατος. Η πρόνοια του Υψίστου εκ των πλευρών των Ελευθερών εκ γης Αττικής εξωορόνησε την ένδοξον αιδεφότητα, τους ιστορικούς Κουντουριώτας Λάζαρον και Γεώργιον. Τούτων γαρ ο Πάππας ελθών εκ Κουντούρων εις Ύδραν, εναπέθηκεν ως εις αγαθήν γην, τον σπόρον τον καλόν, τον βλαστήσαντα τον καρπόν της δόξης»

Για τους παραπάνω λόγους τα μέλη της επιφανούς οικογένειας Κουντουριωτών είναι συμπατριώτες μας, για τους οποίους πρέπει να είμαστε διπλά υπερήφανοι ως Έλληνες και ως Κουντουριώτες - Μανδραίοι.

Βιβλιογραφία:

“Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια” Π. Δρανδάκη

“Πρακτικά Β’ Συμποσίου Ιστορίας – Λαογραφίας Αττικής”

Ρόκας Νικόλαος ή Ζερβονικόλας ή Καλμάδης

Εγεννήθη περί το 1780 στα Κούντουρα. Επειδή ήτο αριστερόχειρ και εύσωμος οι συμπατριώτες του αρβανιτόφωνοι του έδωσαν τα προσωνύμια “Κολ-ζέρβα” και “Κολ-μάδι” (Κολ= Νικόλαος, μάδι = μέγας, ζερβός - ζέρβας - αριστερόχειρ). Αργότερα οι Κρήτες συμπολεμιστές του τον ονόμασαν Ζερβονικόλα και έτσι αποθανατίσθηκε για τα ηρωικά κατορθώματά του κατά των Τούρκων. Περί το 1790 σε ηλικία περίπου δέκα ετών αιχμαλωτίσθηκε υπό των Τούρκων (παιδομάζωμα) και μεταφέρθηκε στην Κωνσταντινούπολη, ονομασθείς παρ’ αυτών Νταή Μουσταφά ένεκεν του ατίθασου χαρακτήρος του. Έχοντας πάντα συνείδηση της καταγωγής του και διαπνεόμενος από αδιάλλακτο μίσος κατά των Τούρκων απ’ ήλθεν στην Μ. Ασία ένθα διέπρεψε μεταξύ των εκεί Κλεφτών, πολλοί των οποίων ήσαν Κρήτες, μετά των οποίων συνδεθείς κατήλθε στην Κρήτη με την έναρξη της Επανάστασεως του 1821 και συμμετέσχε στις πρώτες μάχες εκεί, κατά τις οποίες θαυμάσθηκε για την ανδρεία του. Εκ Κρήτης ήλθε στην Πελοπόννησο όπου συμμετέσχε σε διάφορες μάχες Ναύπλιο κλπ, στις αρχές δε του 1822 επανήλθε στην Κρήτη όπου ανέλαβε την αρχηγία του εξ εθελοντών Μικρασιατών σώματος του φονευθέντος Ποντίου ήρωα Αλεξίου Μαυροθαλασσίτου. Διοικώντας αυτό το σώμα συμμετέσχε σε επιχειρήσεις κατά των Τούρκων στις επαρχίες Μυλοποτάμου, Μαλεβυζίου, Μιραμπέλου, Λασιθίου και Ιεράπετρας. Κατά την έφοδο εναντίον του φρουρίου Ιεράπετρας ανέβηκε ξιφήρης επί των τειχών αυτού φονεύσας πέντε Τούρκους. Η Κρητική Κυβέρνηση τον διώρισε (Σεπ. 1822) για την αξίαν του γενικό αρχηγό των ανατολικών επαρχιών της Κρήτης, με τον ανώτατο βαθμό του πεντακοσιάρχου. Ούτος εδέχθη τον βαθμό όχι όμως την θέση, για να μη δυσανεστήσει τους άλλους αρχηγούς και κυρίως τους Κρήτες, μετά των οποίων συνεργαζόταν με σύμπνοια. Κατά τον Ιανουάριο του 1823 ασθενήσας απέθανε και ετάφη στη Νεάπολη της Μιραμπέλου. Ο θάνατός του χαιρετίσθηκε από τους Τούρκους δια πυροβολισμών, όταν δε βραδύτερον εισήλθαν στη Νεάπολη ανέσκαψαν τον τάφον του και έρριψαν στους σκύλους το πτώμα αυτού. Οι Κρήτες προς τιμήν του Ζερβονικόλα έστησαν αναμνηστική πλάκα αρχικά και αργότερα προτομή του στην πλατεία Νεαπόλεως. Η Μάνδρα ετίμησε τον Ζερβονικόλα με την ονοματοδοσία πλατείας και μερίμνησε για την μετακομιδή των οστών από την Νεάπολη Κρήτης στη γενέτειρά του Μάνδρα, όπως αρμόζει στους νεκρούς ήρωες, σύμφωνα με τις θρησκευτικές μας πεποιθήσεις, τα έθιμα και τις παραδόσεις. Λεπτομέρειες για την ιστορία, την δράση, τους μύθους και τα παραδοσιακά περί αυτού άσματα θα βρει ο αναγνώστης στο βιβλίο του Χρήστου Στάμου με τίτλο “Κουντουριώτης Στρατηγός Νικ. Ρόκας ή Ζερβονικόλας”.

Βιβλιογραφία

“Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια” Π. Δρανδάκη

“Ο Κουντουριώτης Στρατηγός Νικ. Ρόκας ή Ζερβονικόλας”

Κοροπούλης Ευάγγελος (1885-1908), Μακεδονομάχος

Ο Ευάγγελος Κοροπούλης του Δημητρίου γεννήθηκε το 1885 στη Μάνδρα (Αριθ. Δημοτολογίου 443, του Δήμου Ελευσίνας με έδρα τη Μάνδρα). Ο πατέρας του Δημήτριος-ρητινοκαλλιεργητής – με την σύζυγό του, και τα πέντε παιδιά τους (Ευάγγελο, Χρήστο, Νώντα, Αθηνά και Ευμορφία) μετοίκησαν για βιοποριστικούς λόγους στην Καμάριζα Λαυρίου, όπου εργάστηκε στα εκεί μεταλλεία. Μεσούντος του Μακεδονικού Αγώνα (1904-1908) ο νεαρός Ευάγγελος Κοροπούλης εμπορούμενος κυρίως από πατριωτικά, αισθήματα και έχοντας ως παραδείγματα και τον θείο του Ανθ/λό Νικόλαο Ρόκα (Καπετάν Κολιό), ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα της πατρίδος του και κατετάγη την 20 Ιουνίου 1905 εθελοντής στο σώμα του Οπλαρχηγού Βέργα. Από 1η Ιουλίου έως 26 Σεπ. 1905 υπηρέτησε στο υπό τον Πέτρο Βέργα σώμα, λαβών μέρος στην εν Αβδελία εξόντωση Ρουμάνων προδοτών, στις μάχες Ουσνιμάνης εις Λοβράδι κατά βουλγάρων κομιτατζήδων. Στη συνέχεια υπηρέτησε:

- Υπό τον Οπλαρχηγό Ευάγγελο Νικολούδη από 26-9-1905 μέχρι 14-2-1906.
- Υπό τον Αρχηγό Νικόλαο Ρόκα- Καπετάν Κολιό- από 14-2-1906 μέχρι 19-8-1907.
- Από 19-8-1907 εχρίσθη Αρχηγός και μετά του σώματός του μετέβη στην περιοχή Βερίχοβο προς αντικατάσταση του καπετάν Ζιάκα.
- Ανακληθείς περί το τέλος του 1907 παρέτεινε εξ ιδίας πρωτοβουλίας την παραμονή του στην Μακεδονία συνεχίζοντας τον αγώνα.
- Επέστρεψε στην Αθήνα 24-9-1908, επανελθών εκ νέου στη Σιάτιστα Μακεδονίας ως ανταποκριτής της εφημερίδος ΕΜΠΡΟΣ.
- Έπεσε εις Σιάτιστα την 27-12-1908.

Από της εισόδου του στη Μακεδονία και μέχρι τέλους της εκεί, παραμονής του και του αγώνα έλαβε μέρος, αρχικά ως απλούς εθελοντής και στη συνέχεια ως οπλαρχηγός και Αρχηγός, σε πολλές μάχες στις περιοχές Φλώρινας, Ναούσης, Σερβίων, Σιατίστης, Γρεβενών, Καστοριάς, Μοναστηρίου και Ολύμπου κατά Βουλγάρων, Ρουμάνων και Τούρκων. Την 30η Απριλίου 1906 ευρισκόμενος στα Τρίκαλα δι' επιστολής του πληροφορεί τους γονείς του ότι “απόψε εξέρχομαι εις Μακεδονία...” και ότι μαζί του έχει και άλλους τρεις Κουντουριώτες Μακεδονομάχους, τους Μελέτη Μάλια, Νίκο Πλέστη και Αναστάσιο Γκλιάτη. Σε μάχη μετά των Τούρκων στο Στρέμπενο Φλωρίνης την 29η Μαΐου 1906, στην οποία έλαβε μέρος, φονεύθηκαν οι συμπατριώτες μας Μελέτης Μάλιος, Μελέτης Λογοθέτης και Αναστάσιος Γκλιάτης. Μετά την διάλυση Ρουμανικής συμμορίας από το σώμα του Βαγγέλη Κοροπούλη στη μάχη της 19ης Αυγ. 1907 παρά τα Σέρβια έγινε κατ' εξαίρεση Αρχηγός και ανεχώρησε για Βερίχοβο προς αντικατάσταση του αξιωματικού Καπετάν Ζιάκα. Υπόψη ότι, ο λίαν τιμητικός τίτλος του “Αρχηγού” εδίδετο μόνο σε αξιωματικούς. Την 28 Σεπ. 1907 και ενώ οι Ελληνικές Δυνάμεις στη Μακεδονία είχαν επιβληθεί, οι δε Βουλγαρικές ευρίσκοντο εν διαλύσει, απευθύνεται Διακοίνωση των Ρωσίας- Αυστρίας προς τις Κυβερνήσεις Αθηνών, Βελιγραδίου και Σοφίας όπως εφ' εξής παρεμποδίσουν τον σχηματισμό και την έξοδο ενόπλων σωμάτων εξ ιδίου εδάφους προς Μακεδονία. Επίσης οι Πρέσβεις Ρωσίας και Αυστρίας στην Αθήνα προέβησαν σε δήλωση προς την Ελληνική Κυβέρνηση ότι θα εξετίθετο σε λίαν σοβαρές συνέπειες εάν δεν συμμορφωνόταν. Εν τω μεταξύ την 11η Ιουλ. 1908 εκδηλώθηκε η επανάσταση των Νεοτούρκων κατά του Σουλτάνου Χαμίτ και η παραχώρηση Συντάγματος το οποίο προέβλεπε ισοπολιτεία όλων των υπό τον Σουλτάνο εθνοτήτων. Κατόπιν των ανωτέρω η Ελληνική Κυβέρνηση χαλάρωσε τον αγώνα εις Μακεδονία και ανακάλεσε τα αποσταλέντα εκεί σώματα και μεταξύ αυτών και του Ευαγγέλου Κοροπούλη, ο οποίος αρχικά αρνήθηκε να επιστρέψει, πλην τέλος επείσθη και επέστρεψε στην Αθήνα περί τον Ιούλιο- Αύγουστο του 1908. Μετά την επιστροφή των Ελληνικών ανταρτικών σωμάτων Τούρκοι και Βούλγαροι ενέτειναν τις διώξεις κατά των Ελλήνων παρά τις προβλέψεις περί ισοπολιτείας του παραχωρηθέντος Συντάγματος, γι' αυτό και η Ελλάδα ανεπίσημα ενίσχυσε εκ νέου την εις Μακεδονία παρουσία της προς προστασία του Ελληνικού στοιχείου. Ο Ευάγγελος Κοροπούλης αναχωρεί εκ νέου εξ Αθηνών την 24η Σεπ. 1908 και την 8η Οκτωβρίου 1908 εγκαθίσταται εις Σιάτιστα ως ανταποκριτής της εφημερίδας ΕΜΠΡΟΣ, απ' όπου ενημερώνει δι' αναφορών, προς κύκλους των Αθηνών, δια την

κατάσταση και τις διώξεις που συνεχίζουν να υφίστανται οι Έλληνες της Μακεδονίας. Την 27η Δεκεμβρίου 1908 ο Ευάγγελος Κοροπούλης έπεσε θύμα ανάνδρου δολοφονικής ενέδρας εις Σιάτιστα. Η Μάνδρα τιμώνσα τον Μακεδονομάχο Ευάγγελο Κοροπούλη έδωσε το όνομά του στην κεντρική πλατεία της πόλεως όπου έστηκε και την προτομή του.

Βιβλιογραφία

“Μακεδονικός Αγώνας” Χρήστου Ι. Στάμου- εκδόσεις IMPRESS

Κοντούλης Αλέξανδρος (1858-1933), Αντιστράτηγος

Ο Αλέξανδρος Κοντούλης γεννήθηκε στην Μάνδρα το 1858. Ο νεαρός Αλέξανδρος Κοντούλης σε ηλικία είκοσι ετών μετέσχε το 1878 ως εθελοντής επαναστατικού σώματος στην Ήπειρο, όπου συνελήφθη υπό των Τούρκων και καταδικάσθη σε θάνατο, αλλά κατώρθωσε να διαφύγει. Το 1885 εξελθών της Σχολής Υπαξιωματικών με τον βαθμό του Ανθυπολοχαγού υπηρέτησε επί μακρόν στη γαιοδετική αποστολή. Με τον βαθμό του Υπολοχαγού συμμετέσχε στον ατυχή Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897. Στη συνέχεια είχε σημαντική συμμετοχή στην ίδρυση του Ελληνικού Μακεδονικού Καμιτάτου και τον Μακεδονικό Αγώνα, όπως παρακάτω ιστορείται. Περί το τέλος του 1903 έλαβε χώρα μυστική σύσκεψη στην οικία του Ανθυπολοχαγού Παύλου Μελά υπό την προεδρία του Δημητρίου Καλαποθάκη, ιδιοκτήτου της εφημερίδος “Εμπρός”. Σ’ αυτήν συμμετείχαν πολλοί νέοι αξιωματικοί Μακεδόνες μεταξύ των οποίων και ο Κουντουριώτης Αλέξανδρος Κοντούλης. Στη σύσκεψη αποφασίσθηκε η ίδρυση του Ελληνικού Μακεδονικού Κομιτάτου και η υποβολή υπομνήματος στο Στέμμα και στην Κυβέρνηση Γεωργίου Θεοτόκη, δια του οποίου επροτεινέτο η αποστολή αξιωματικών στην Μακεδονία δι’ επιτόπιο μελέτη της καταστάσεως. Τον Μάρτιο 1904 τέσσαρες Έλληνες Αξιωματικοί, οι Υπολοχαγοί Αλέξανδρος Κοντούλης και Αναστάσιος Παπούλας, οι Ανθυπολοχαγοί Παύλος Μελάς και Γεώργιος Κολοκοτρώνης, αναχωρούν – μετεμφιεσμένοι σε εμπόρους και μικροπωλητές- δια την Μακεδονίαν προς μελέτη της εκεί καταστάσεως, ως και της δυνατότητος αναπτύξεως Ελληνικού αντάρτικου αγώνος. Μετά μακράν περιοδείαν εις Μακεδονίαν η επιτροπή επέστρεψε στην Αθήνα. Αι γνώμαι αυτών εδιχάσθησαν. Ο Υπολοχαγός Αλ. Κοντούλης και ο Ανθυπολοχαγός Π. Μελάς υπέβαλον υπόμνημα, δια του οποίου επρότειναν ως δυνατή και αποτελεσματική την άμεσο ένοπλο δράση. Αντιθέτως ο Υπολοχαγός Παπούλας και ο Ανθυπολοχαγός Κολοκοτρώνης υπέβαλον υπόμνημα δια του οποίου αποφαινόνταν ότι είναι αδύνατος ο Ελληνικός ένοπλος αγώνας εις Μακεδονίαν. Κατόπιν τούτου ο Ανθυπολοχαγός Παύλος Μελάς εμονομάχησε με τον Ανθυπολοχαγό Γεώργιο Κολοκοτρώνη. Η Κυβέρνηση έμεινε επί τινά χρόνο διστακτική κατόπιν της διχογνωμίας της επιτροπής”, στη συνέχεια υιοθέτησε και ενήργησε σύμφωνα με τις προτάσεις, του υπομνήματος των Κοντούλη και Μελά και έτσι άρχισε ο Μακεδονικός αγώνας 1904-1908.

Παρατίθεται απόσπασμα του βιβλίου “Μάγκας” της Π.Σ. Δέλτα που αναφέρεται και στον Υπ/λό Αλέξανδρο Κοντούλη (Καπετάν Σκούρτης).

“Τότε πέρασε τα σύνορα ο Μίκης Ζέζας (Παύλος Μελάς), είπε. Ήλθε καλεσμένος από τον Μητροπολίτη Καστοριάς και το Προξενείο του Μοναστηρίου, που ήταν το κέντρο, η ψυχή της ελληνικής δράσεως. Ήλθε ο Μίκης Ζέζας με άλλους τρεις Έλληνες αξιωματικούς, τον Καπετάν Τάσο (Υπ/λός Παπούλας) τον Καπετάν Σκούρτη (Υπ/λός Κοντούλης) και τον Καπετάν Πάνο (Ανθ/λός Κολοκοτρώνης)”.

Ο Αλέξανδρος Κοντούλης, με τον βαθμό του Αντισυνταγματάρχη, συμμετέσχε στους Βαλκανικούς πολέμους 1912-13 ως διοικητής ευζωνικών ταγμάτων του στρατού Ηπείρου, τραυματισθείς κατά τους προ του Μπιζανίου αγώνες. Στη συνέχεια, προαχθείς σε Συνταγματάρχη, απεστάλη (1914) εις Κορυτσά ως πολιτικός και στρατιωτικός διοικητής αυτής. Κατωτέρω παρατίθενται αποσπάσματα του βιβλίου “Ο Βορειοηπειρωτικός Αγώνας” της Διευθύνσεως Ιστορίας Στρατού του Γεν. Επιτ. Στρατού (ΔΙΣ/ΓΕΣ), που αναφέρονται στη δράση του Συνταγματάρχου Αλεξάνδρου Κοντούλη:

“Διοικητής των ταγμάτων που θα συγκροτούνταν στην περιοχή της viii Μεραρχίας οριζόταν ο Συνταγματάρχης Κοντούλης Αλέξανδρος....., ο οποίος θα παρέμενε πολιτικός και στρατιωτικός διοικητής της Κορυτσάς....”.

Μετά την απόφαση αποχώρησης του Ελληνικού Στρατού από τις επαρχίες Κορυτσάς και Κολωνίας (Φεβ 1914): “Ιδιαίτερα, για την Κορυτσά που ήταν η μεγαλύτερη και σπουδαιότερη πόλη της περιοχής με αμιγή ελληνικό πληθυσμό υπήρχε το ενδεχόμενο η είδηση της εκκενώσεως να δημιουργήσει αναταραχή με πιθανές διπλωματικές περιπλοκές. Γι’ αυτό, έδωσε προφορικές οδηγίες για την υλοποίηση της αποφάσεως προς τον Διοικητή της VIII Μεραρχίας Υποστράτηγο Δημήτριο Ματθαίου και το Στρατιωτικό και πολιτικό Διοικητή Κορυτσάς Συνταγματάρχη Αλέξανδρο Κοντούλη....”.

“Τη νύκτα 14/15 Φεβ. 1914ο Συνταγματάρχης Κοντούλης θα μεριμνούσε για την εκτέλεση των διαταγών που αφορούσαν στην εκκένωση και παράδοση της περιοχής Κορυτσάς”.

“Ο Συνταγματάρχης Κοντούλης, αφού παρέδωσε κανονικά και σύμφωνα με τις διαταγές την πόλη στους Αλβανούς, ανεχώρησε για Ερσέκα”.

“Μέχρι 21 Φεβ 1914 είχε παραδοθεί ολόκληρη η περιοχή της Κολωνίας, ενώ τα τμήματα του Ελληνικού Στρατού αποσύρθηκαν στην Κόνιτσα και το Λεσκοβίκι. Ο Συνταγματάρχης Κοντούλης ενημέρωσε την Ελληνική Κυβέρνηση για την τάξη που επικράτησε κατά την παράδοση, με έγγραφο....”.

Την περίοδο 1917-1920 διετελέσε, με τον βαθμό του υποστρατήγου, Διοικητής της IV ης Μεραρχίας στο Ναύπλιο, εκ της θέσεως δε αυτής ετέθη σε διαθεσιμότητα. Ανεκλήθη στην ενέργεια μετά τον Νοέμβριο 1920 και απεστάλη στη Στρατιά Μικράς Ασίας, όπου ανέλαβε Διοικητής του Α’ Σώματος Στρατού και συμμετέσχε στις επιχειρήσεις από Ιανουάριο 1921 μέχρι Ιούνιο 1922 οπότε επανήλθε στο εσωτερικό και απεστρατεύθη εντός του ιδίου έτους. Το 1925 διετελέσε πρεσβευτής της Ελλάδος στην Αλβανία. Απέθανε το 1933.

Βιβλιογραφία

- “Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια”, Π. Δρανδάκη
- “Ο Βορειοηπειρωτικός Αγώνας”, Εκδόσεις ΔΙΣ/ΓΕΣ
- “Το Σώμα των Αξιωματικών (1821-1975)”, Τριανταφύλλου Γεροζήση, Εκδόσεις Δωδώνη
- “Μάγκας”, Πηνελόπη Δέλτα

Ρόκας Νικόλαος, Στρατηγός (1870-1947) [“Καπετάν Κολιός” στον Μακεδονικό Αγώνα]

Εγεννήθη στην Μάνδρα το 1870, εφοίτησε στη Στρατιωτική Σχολή Υπαξιωματικών εκ της οποίας εξήλθε το 1902 ονομασθείς Ανθυπολοχαγός. Υπόψη ότι η Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων συστάθηκε από τον πρώτο Κυβερνήτη της Ελλάδος Ιωάννη Καποδίστρια την 21η Δεκ. 1828 στο Ναύπλιο, στην οποία οι Ευέλπιδες κατέβαλλον υψηλά δίδακτρα για την εποχή αυτή και συνεπώς δεν ήταν προσιτή σε όλους, η δε Στρατιωτική Σχολή Υπαξιωματικών συστάθηκε το 1882 με προορισμό την εκπαίδευση των υπαξιωματικών που είχαν τις απαιτούμενες γνώσεις για να προαχθούν στο βαθμό του Ανθυποασπιστού και μεταγενέστερα του Ανθυπολοχαγού και ούτω να εισέλθουν στο σώμα των Αξιωματικών και άλλοι ικανοί μικροτέρων εισοδηματικών δυνατοτήτων. Ο Ανθυπολοχαγός Νικόλαος Ρόκας κατά τον μακεδονικό Αγώνα έδρασε ως αρχηγός ανταρτικού σώματος στη Λίμνη Γιαννιτσών και στις περιφέρειες Ολύμπου – Βοδενών- Ναούσης από το 1905 μέχρι το 1907 και κατόπιν μετέσχε της στρατιωτικής αποστολής η οποία συνέβαλε στην οργάνωση του τακτικού στρατού στην Κρήτη (1907-1912). Παρατίθεται απόσπασμα από το βιβλίο της Πηνελόπης Δέλτα “Στα Μυστικά του Βάλτου” περί του Μακεδονικού Αγώνα (1904-1908) που αναφέρεται στο Στρατηγό – τότε Ανθυπολοχαγό – Νικόλαο Ρόκα:

“είχε κατέβει από τον Όλυμπο ο Καπετάν- Ματαπάς, είχε έλθει στη λίμνη και ο Καπετάν Κολιός για να τον μεταπείσουν. Τίποτα!! Ο Κάλας δεν ήθελε, λέει τρέλες. Αμυντική στάση ήθελε και τίποτε άλλο” (Καπετάν – Ματαπάς = Ανθ/λγός Πυροβολικού Μιχαήλ Αναγνωστάκος, Καπετάν Κολιός= Ανθ/λγός Πεζικού Νικόλαος Ρόκας, Καπετάν Καλας = Υπ/λγός Πεζικού Κωνσταντίνος Σάρος).

Έλαβε μέρος στους Βαλκανικούς Πολέμους 1912-1913, στον Α’ Παγκόσμιο Πόλεμο ως διοικητής του 1ου Συντάγματος Πεζικού στις επιχειρήσεις της Ανατολικής Μακεδονίας (1917-1918), στην εκστρατεία της Μικράς Ασίας ως Διοικητής κατ’ αρχήν του 1ου Συντάγματος Πεζικού

και μεταγενέστερα του 33 ΣΠ, τέλος δε ως διοικητής της Vης Μεραρχίας Πεζικού μέχρι τέλος του πολέμου (1920-23) ότε απεστρατεύθη προαχθείς σε υποστράτηγο. Κατά τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο (1940-41) ανακληθείς στην ενεργό υπηρεσία με τον βαθμό του αντιστρατήγου, διετέλεσε Ανώτερος Στρατιωτικός Διοικητής της Ε' Ανωτέρας Στρατιωτικής Διοικήσεως. Η γενεαλογική ρίζα του ανάγεται στον ήρωα της Επανάστασεως του 1821 Καπετάν Κολιό (γεννηθέντος περί το 1780), ο οποίος είχε δύο τέκνα, τον Γιώργο εξ ου η οικογένεια Νικολαΐδη και την Ελευθερία η οποία υπανδρεύθη τον Επαμεινώνδα Ρόκα προπάππο του Στρατηγού Νικολάου Ρόκα. Ο Στρατηγός Νικόλαος Ρόκας εκ του γάμου του απέκτησε δύο τέκνα τον Μανώλη (δικηγόρος έφεδρος αξιωματικός) και τον Κωνσταντίνο Ρόκα (καθηγητή Πανεπιστημίου και Υπουργός). Ο Στρατηγός Νικόλαος Ρόκας απέθανε το 1947.

Βιβλιογραφία

- “Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια”, Π. Δρανδάκη
- “Ιστορία του Ελληνικού Στρατού 1821-1997”, Εκδόσεις ΔΙΣ/ΓΕΣ
- “Το Σώμα των Αξιωματικών 1821-1975”, Τριανταφύλλου Αθ. Γεροζήση, Εκδόσεις Δωδώνη
- “Στα Μυστικά του Βάλτου”, Πηνελόπη Δέλτα, εκδόσεις “ΕΣΤΙΑ”

Νικολαΐδης Παναγιώτης (1871-1948), Στρατηγός

Αξιωματικός του Ιππικού, γεννηθείς το 1871 στην Ελευσίνα. Υπόψη ότι από το 1836 έως το 1912 ο Δήμος Ελευσίνας περιελάμβανε τα Κούντουρα, τη Μάνδρα και την Ελευσίνα, είχε έδρα αρχικά τα Κούντουρα και στη συνέχεια την Μάνδρα, η οποία την εποχή αυτή είχε υπερτριπλάσιο πληθυσμό σε σχέση με τον πληθυσμό της Ελευσίνας. Εκ του γεγονότος αυτού ίσως κατεγράφη ως Ελευσίνιος παρ' ότι κατάγεται από τη Μάνδρα, είναι συγγενής- τρίτος εξάδελφος – και συνομήλικος του Στρατηγού Νικολάου Ρόκα (Καπετάν Κολιός στον Μακεδονικό Αγώνα 1904-1908), των οποίων οι ρίζες ανάγονται στα τέκνα του Κουντουριώτη Καπετάν Κολιού (1770), Γεώργιο Νικολαΐδη και Ελευθερία ήτις υπανδρεύθη τον Κωνσταντίνο Επαμεινώνδα Ρόκα. Ο Παναγιώτης Νικολαΐδης εφοίτησε, ως και ο Νικόλαος Ρόκας, στη Στρατιωτική Σχολή Υπαξιωματικών, εκ της οποίας απεφοίτησε με τον βαθμό του Ανθυπilάρχου. Μετέσχε του Ελληνοτουρκικού πολέμου 1897 ως Ανθυπilάρχος σε Μονάδα Ιππικού της Στρατιάς Θεσσαλίας. Κατά τους Βαλκανικούς πολέμους (1912-13), ως αξιωματικός της Ταξιαρχίας Ιππικού με βαθμό Υπilάρχου- Ilάρχου, μετέσχε στις επιχειρήσεις της Μακεδονίας. Τον Ιούνιο – Ιούλιο 1920, φέρων τον βαθμό του Συνταγματάρχου, διετέλεσε διοικητής της Ταξιαρχίας Ιππικού της Στρατιάς Μικράς Ασίας, καταλαβόν με την Ταξιαρχίαν του την Προύσα. Στη συνέχεια τοποθετήθηκε επιτελάρχης του Γ' Σώματος Στρατού παραμείνας στη θέση αυτή μέχρι τέλους του 1920. Στη συνέχεια ως διοικητής και πάλι της Ταξιαρχίας Ιππικού συμμετέσχε στις επιχειρήσεις του θέρους 1921 προς Εσκή- Σεχίρ και Σαγγάριο μέχρι τον Σεπτέμβριο, όποτε και ετοποθετήθη ως Επιτελάρχης του Β' Σώματος Στρατού. Κατά το χρονικό διάστημα φθινοπώρου 1921- Σεπτεμβρίου 1922 υπηρέτησε ως υπασπιστής του βασιλέως Κωνσταντίνου. Απεστρατεύθη το 1922 προαχθείς εις υποστράτηγο. Από το 1923 επολιτεύθη στην επαρχία Ελευσίνος εκλεγείς πληρεξούσιος κατά την 1η Εθνοσυνέλευση. Το 1927 ανεκλήθη στην ενεργό υπηρεσίαν, δεν απεδέχθη την ανάκληση και προαχθείς εις αντιστράτηγο παρέμεινε σε αποστρατεία. Απέθανε το 1948.

Βιβλιογραφία:

- “Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια”, Π. Δρανδάκη

Σακελλαρίου Αλέξανδρος (1887- 1982), Ναύαρχος

Ο Αλέξανδρος Σακελλαρίου εγεννήθη στην Μάνδρα το 1887. Εισήλθε στην Σχολή Ναυτικών Δοκίμων το 1902 εκ της οποίας εξήλθεν το 1906 ονομασθείς Σημαιοφόρος του Βασιλικού Ναυτικού. Μετέσχε των βαλκανικών πολέμων του 1912-1913 και της Μικρασιατικής εκστρατείας. Την περίοδο 1917-1920 – περίοδος διχασμού- ετέλη εκτός υπηρεσίας, απεστρατεύθη το 1922, ανακληθείς στην ενέργεια το 1925. Διετέλεσε Αρχηγός Στόλου τις περιόδους 1933-1934 και 1935-1937 και Αρχηγός Γενικού Επιτελείου Ναυτικού την περίοδο 1937-1941. Την περίοδο

καθ' ήν ήτο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού έλαβον χώρα τα εξής σημαντικά γεγονότα για την Ελλάδα:

- Την 28η Οκτωβρίου 1940 στις τρεις το πρωί ο εις Αθήνα πρεσβευτής της Ιταλίας χτύπησε την πόρτα της οικίας του πρωθυπουργού Ιωάννου Μεταξά, στη Κηφισιά. Του επέδωσε τελεσίγραφο του Μουσολίνι να διατάξει τις ελληνικές δυνάμεις να αφήσουν ελεύθερη την είσοδο των ιταλικών δυνάμεων στο ελληνικό έδαφος. Ο Ιωάννης Μεταξάς απάντησε “ΟΧΙ”.

- Στις 05.30 συγκλήθηκε υπουργικό συμβούλιο και κηρύχθηκε επιστράτευση αμέσως. Την ίδια ώρα (0530) δώδεκα ιταλικές φάλαγγες επιτέθηκαν από το Αλβανικό έδαφος κατά των ελληνικών τμημάτων προκαλύψεως στην Ήπειρο. Άρχισε ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος, κατά τον οποίο ο Ελληνικός Στρατός απέκρουσε την Ιταλική επίθεση και αναλαβών επιθετική επιστροφή επέτυχε την ήττα των Ιταλικών δυνάμεων, αχθείς μέχρι την γραμμή Χιμάρα- Μπολένα- Νιβίτσα- Γκόλικο-Μετζικοράνι- Μπάλι- Μπούμπεσι....βαθιά στο Αλβανικό έδαφος (Μάρτιος 1941).

- Την 6η Απριλίου 1941 η Γερμανία επετέθη κατά της Ελλάδος, η οποία κατόπιν σθεναρής αντιστάσεως εκάμφθη τελικώς και μέχρι τέλος Απριλίου 1941 κατελήφθη υπό των Γερμανών, Βουλγάρων και Ιταλών.

- Την 18η Απριλίου 1941 ο πρωθυπουργός Αλέξανδρος Κορυζής δεν θέλησε να επιζήσει της καταστροφής και αυτοκτόνησε.

- Την 19η Απριλίου 1941 σχηματίσθηκε Κυβέρνηση υπό τον Ναύαρχο Αλέξανδρο Σακελαρίου, η οποία μετά του Βασιλέως μετεγκατεστάθη στη Κρήτη προς συνέχιση του αγώνα.

Μετά την κατάρρευση της Ελλάδος κατήλθε στην Μέση Ανατολή και συνέχισε τον απελευθερωτικό αγώνα κατ' αρχήν ως αντιπρόεδρος της Κυβερνήσεως Τσουδερού και Υπουργός Ναυτικών (1941-1942) και βραδύτερον (1942-1943) Αρχηγός Στόλου. Απεστρατεύθη τον Μάρτιο του 1943 και μετέβη στις ΗΠΑ. Το 1945 ανεκλήθη στην ενέργεια, προήχθη εις αντιναύαρχο και απεστρατεύθη οριστικά. Πολιτευθείς το 1946 εξελέγη βουλευτής Αττικοβοιωτίας, επανεκλεγείς το 1950. Διετέλεσε Υπουργός Ναυτιλίας (1947-1948) και Υπουργός Εθνικής Αμύνης 1951-1952. Εξέδωσε “Η θέσις της Ελλάδος εις τον Β' Παγκόσμιον Πόλεμον” (Ν. Υόρκη 1944). Έλαβε τον Μεγαλόσταυρο του Γεωργίου μετά ξιφών καθώς και πλείστα άλλα ελληνικά και ξένα παράσημα και μετάλλια. Απέθανε το 1982 και ετάφη στην γενέτειρά του Μάνδρα. Στο νεκροταφείο Μάνδρας υπάρχει ο οικογενειακός τάφος του Ναυάρχου Αλεξάνδρου Σακελλαρίου, τον οποίο- κατά την άποψη μου- ο Δήμος Μάνδρας οφείλει να διατηρήσει και επιμεληθεί δεόντως, τιμής ένεκεν.

Βιβλιογραφία

- “Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια”, Π. Δρανδάκη
- “Απομνημονεύματα”, Ιωάννου Μεταξά
- “Στρατιωτική Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδος” Υποστρατήγου Ιω. Πολιτάκου, Εκδ. ΔΙΣ/ΓΕΣ

Περί Τύμβων, Ηρώων & Μνημείων

Τύμβος

Η αρχαιοελληνική λέξη “ο τύμβος” σημαίνει τον τεχνητό λόφο ή “λοφοειδές ύψωμα” (tumulus) που σχηματιζόταν πάνω από τον τάφο νεκρού. Συνεπώς ο τύμβος γενικά ήταν τάφος και μάλιστα επίσημος, όπως π.χ. αυτός των Μαραθονομάχων, έφερε δε στην κορυφή του “σήμα”, δηλαδή πέτρα ή πλάκα ή επιτύμβια στήλη. Το έθιμο να συσσωρεύεται αξιόλογος όγκος χώματος πάνω σε έναν τάφο και να σχηματίζεται, έτσι, ένας μικρός λοφίσκος, ανάγεται στους ομηρικούς χρόνους. Τέτοιοι τεχνητοί τύμβοι, που διασώθηκαν αρκετοί από την αρχαιότητα, ονομάζονται από τον λαό “τούμπες”, “κουρμούλες”, “μαγούλες”, “γομαράδες” κλπ. Από αυτούς άλλοι μεν κρύβουν κάτω από το χώμα κτιστούς θολωτούς τάφους, όπως αυτοί των μυκηναϊκών χρόνων, άλλοι δε, όπως οι μακεδονικοί, τάφους μικρούς και κωνικούς. Εκτός απ’ αυτούς, όμως, υπάρχουν και μεγάλοι και πλατείς τύμβοι των προϊστορικών χρόνων, που καλύπτουν ολόκληρους συνοικισμούς της νεολιθικής περιόδου ή της περιόδου του χαλκού, όπως αυτοί που ανακαλύφθηκαν στην Μακεδονία, στην Θεσσαλία και αλλού [Πηγή: Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια Π. Δρανδάκη].

Ηρώων

“Ηρώ” σημαίνει το ιερό (κάποιου) ήρωα. Πιστεύεται δε ότι σ’ αυτό υπήρχε και ο τάφος του ήρωα. Αρχικά, λοιπόν, το ηρώο ήταν τύμβος από χώμα, στην κορυφή του οποίου υπήρχε, συνήθως, μια στήλη. Αρχαιότατο ηρώο αυτού του ήταν ο “Αιπύτιος Τύμβος” στους πρόποδες της Κυλλήνης, που μνημονεύει ο Όμηρος στην Ιλιάδα (Β 604), τάφος του μυθικού βασιλέα της Αρκαδίας Αιπύτου, γιού του Ελάτου. Παρόμοια με αυτό ήταν το ηρώο του Ανδροκράτους στις Πλαταιές, που μνημονεύουν ο Ηρόδοτος (Θ’25) και ο Θουκυδίδης (Γ’24), αυτό του Χαλκώδοντος στην Τευμησσώ της Βοιωτίας, αυτό του Ζήθου και Αμφίονος στην Θήβα και τα δύο ηρώα των Μαραθονομάχων, τα οποία ήταν τύμβοι με στήλες στην κορυφή τους. Τύμβοι ήταν και οι γήλοφοι στις όχθες του Ελλησπόντου, που θεωρούντο τάφοι των ηρώων Αχιλλέα, Πάτροκλου, Αντίλοχου και Πρωτεσίλαου. Τα ηρώα των πρώτων ιστορικών χρόνων (Ηράκλεια, Θησεία κ.ά.) συνήθως δεν διέφεραν από αρχαίους ναούς. Μετά τον ε’ αι. π.Χ., όμως, τα ηρώα είχαν το σχήμα περίπτερου ναού (μερικές φορές δε και το σχήμα ενός συνήθους ναού) και ήσαν πολυτελέστατα, όπως π.χ. το Μουσουλείο της Αλικαρνασσού, το οποίο εθεωρείτο ένα από τα Επτά Θαύματα του (αρχαίου) κόσμου. Στα ηρώα ανήκει και ο περιώνυμος “Λέων της Χαιρωνείας”, σε ανάμνηση της ανδρείας των ιερολοχιτών Θηβαίων που έπεσαν κατά το 338 π..Χ. Κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους το ηρώο είχε συνήθως την μορφή ασίδας, όπως είναι οι θριαμβευτικές ασίδες του Τίτου και του Μ. Κωνσταντίνου στην Ρώμη και του Γαλέριου στην Θεσσαλονίκη, σπανιότερα δε ήταν στήλες, όπως π.χ. η στήλη του Τραϊανού στην Ρώμη. Οι ασίδες ήταν διακοσμημένες με ανάγλυφες παραστάσεις που απαθανάτιζαν τα ηρωικά κατορθώματα των Ρωμαίων. Την ίδια μορφή, ασίδων ή υπερμεγεθών στηλών, διατήρησαν και τα ηρώα των νεωτέρων χρόνων, από τα οποία περιφημότερα είναι η θριαμβευτική ασίδα του Μ. Ναπολέοντα και η στήλη Βανδώμ στο Παρίσι, το ηρώο του Κοσσυφοπεδίου που ανήγειραν οι Σέρβοι σε ανάμνηση των πεσόντων στην ομώνυμη μάχη, το εκπληκτικό για το ύψος του ηρώο της Λειψίας σε ανάμνηση της ήττας του Μ. Ναπολέοντος κατά το 1813, στη λεγόμενη μάχη των εθνών. Από τα ηρώα της Ελλάδας άξια ιδιαίτερης μνείας είναι αυτό του Μεσολογγίου, σε ανάμνηση της ηρωικής εξόδου της φρουράς του κατά το 1826, το ηρώο των ιερολοχιτών του Δραγατσάνιου στο Πεδίο του Άρεως, καθώς και τα διάφορα ηρώα που αναγέρθηκαν σε πόλεις και χωριά σε ανάμνηση των νικών του 1912-1913, όπως για παράδειγμα το ηρώο του Κιλκίς. Τα μνημεία που αναγέρθηκαν στην μνήμη των ηρώων του Α’ Παγκοσμίου Πολέμου (1914-1918) δεν καλούνται πλέον “ηρώα”, αλλά μνημεία ή τάφοι του “αγνώστου στρατιώτη” [Πηγή: Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια Π. Δρανδάκη].

Στη σύγχρονη εποχή, το Ηρώο είναι μνημείο που συνήθως αφιερώνεται στους πεσόντες αλλά και στα θύματα ενός πολέμου. Συνήθως βρίσκεται, κοντά ή πάνω στην κεντρική πλατεία και γενικότερα στο κέντρο της πόλης. Συχνά, επίσης, βρίσκεται στον περίβολο της μητρόπολης ή

άλλης μεγάλης εκκλησίας της πόλης. Ηρώα, τέλος, ανεγείρονται και εκτός πόλεων, συνήθως πάνω στο πεδίο μιας μάχης ή στο σημείο όπου έλαβε χώρα κάποιο σημαντικό γεγονός.

Μνημεία Αγνώστου Στρατιώτη

Τάφοι ή μνημεία “του αγνώστου στρατιώτη” ονομάστηκαν τα απέρριπτα μνημεία που μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (1914-1918) αναγέρθηκαν στο Παρίσι, το Λονδίνο, τις Βρυξέλλες και αλλού, διότι σε καθένα απ’ αυτά τοποθετήθηκαν τα οστά ενός (τυχαία επιλεγέντος και χωρίς γνωστή ταυτότητα) στρατιώτη που έπεσε κατά τον αγώνα υπέρ της πατρίδας του. Ενώ λοιπόν με τα Ηρώα, τα Κενοτάφια και τους Τύμβους αποδίδονται τιμές σε συγκεκριμένο ή συγκεκριμένους ήρωες, σε αυτά τα “Μνημεία Αγνώστου Στρατιώτη” περιβάλλονται με ανώτατες τιμές ένας και μόνον άγνωστος, ανώνυμος και απρόσωπος μαχητής. Γενεσιουργός αιτία της δημιουργίας αυτού του είδους των μνημείων ήταν το πένθος, η πικρία και η απόγνωση όλων εκείνων των οικογενειών που, μετά το τέλος του “Μεγάλου Πολέμου”, είχαν την βεβαιότητα ότι δεν επρόκειτο να βρουν τα ίχνη των προσφιλών τους νεκρών. Στα πεδία των μαχών είχαν βρεθεί χιλιάδες σοροί αγνώστων νεκρών και οι οικογένειες μάταια αναζητούσαν τα λείψανά τους, διαμαρτυρόμενες σφοδρότατα για αμέλεια ως προς την ταυτοποίηση των πτωμάτων και ως προς την ταφή των νεκρών. Τότε ο παρισινός “Αδιάλλακτος» έριξε πρώτος την ακόλουθη ιδέα: Από τα αταύτιστα λείψανα που βρίσκονταν στα πεδία των διαφόρων μαχών, να επιλεγεί ένα, στην τύχη, και αυτό να μεταφερθεί και να ταφεί με εξαιρετικές τιμές κάτω από την Αψίδα του Θριάμβου, μια ακοίμητη δε λυχνία να καίει συνεχώς πάνω από τον τάφο του, ως ένδειξη εθνικής ευγνωμοσύνης. Κατά τον τρόπο αυτό προσφερόταν στις οικογένειες εκείνες που ματαιώς αναζητούσαν τους νεκρούς των, η απατηλή παρηγοριά ότι πιθανόν ο “άγνωστος στρατιώτης” που ετιμάτο στον έναν και μόνο τάφο που η Πατρίδα είχε αναγείρει να ήταν ο δικός τους νεκρός. Η ιδέα αυτή ευθύς εξαρχής προκάλεσε ζωνήρη συγκίνηση και έγινε από όλους αποδεκτή. Διότι όλοι κατάλαβαν ότι το μνημείο αυτό θα μπορούσε να αντικαταστήσει τελείως την ανάγκη ενός ή πολλών Ηρώων. Πράγματι, υπό την οπτική αυτή, ματαιώθηκε η κατασκευή διαφόρων άλλων μνημείων που είχαν σχεδιαστεί αμέσως μετά το τέλος του πολέμου. Η εθνική ευγνωμοσύνη περιορίστηκε, αλλά και βρήκε την ύψιστη έκφρασή της, στη δημιουργία του “τάφου του αγνώστου στρατιώτη”. Οι λεπτομέρειες της πρώτης τελετής, στην Γαλλία, υπήρξαν πολύ συγκινητικές. Κορυφαίο θέμα αποτέλεσε η επιλογή του νεκρού: Θα εκλεγόταν από το Βερδέν, από την Καμπανία, από την μάχη του Μάρνη ή από αλλού; Και αν θα ήταν γνωστή η προέλευση του νεκρού, πώς θα “εξυπηρετείτο” η έννοια του “Αγνώστου Στρατιώτη”, από τις οικογένειες που γνώριζαν σε ποίο περίπου σημείο μαχόταν ο άνθρωπός τους; Η λύση που δόθηκε ήταν να μεταβούν επιτροπές σε διάφορα πεδία μαχών και από τους υπάρχοντες εκεί σωρούς σορών, να επιλέξουν τυχαία από ένα και να μεταφερθούν, όλα, στο Βερδέν. Εκεί, την τελευταία νύχτα, έξι λείψανα, ανώνυμα, αποτέθηκαν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να χαθεί και η προέλευσή τους. Σ’ αυτή την κατάσταση επελέγη, τυχαία, ο μεταξύ αγνώστων Άγνωστος, που μεταφέρθηκε στο Παρίσι και ενταφιάστηκε κάτω από την Αψίδα του Θριάμβου στις 11 Νοεμβρίου 1919, δηλαδή την πρώτη επέτειο από την Ανακωχή. Τέσσερα χρόνια αργότερα, πάλι μετά από την επιμονή του “Αδιάλλακτου”, τοποθετήθηκε και η άσβεστη φλόγα. Ο Τάφος αποτελεί το κατ’ εξοχήν εθνικό προσκύνημα των Γάλλων, υπήρξε δε το υπόδειγμα των αντίστοιχων μνημείων που αναγέρθηκαν και σε άλλες πρωτεύουσες, όπως στο Λονδίνο (έξω από το Ναό του Ουεστμίνστερ) και στην Ουάσινγκτον (στο Εθνικό Κοιμητήριο του Άρλινγκτον) [Πηγή: Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια Π. Δρανδάκη].

Το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη στην Ελλάδα

Το ελληνικό μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη βρίσκεται στην Πλατεία Συντάγματος, μπροστά από το κτίριο της Βουλής των Ελλήνων. Είναι κενοτάφιο, που κατασκευάστηκε κατά την δεκαετία του 1930. Η απόφαση για την ανέγερσή του λήφθηκε κατά την δικτατορία του Θεόδωρου Πάγκαλου. Με απόφαση μάλιστα του ιδίου, ως υπουργού Στρατιωτικών, στις 3 Μαρτίου 1926 προκηρύχθηκε καλλιτεχνικός διαγωνισμός στην εφημερίδα “Εσπέρα” «διά την υποβολήν μελέτης ανεγέρσεως τάφου Αγνώστου Στρατιώτου εις την έμπροσθεν των Παλαιών Ανακτόρων πλατείαν, καταλλήλως προς τούτο διαρρυθμισμένη». Στις 9 Οκτωβρίου 1926 το Υπουργείο Στρατιωτικών ενέκρινε και βράβευσε κατά πλειοψηφία την μελέτη του αρχιτέκτονα Εμμανουήλ Λαζαρίδη.

Επίμετρο: Οδοί και πλατείες της Μάνδρας

Ήρωες που έχουν τιμηθεί με ονοματοδοσία οδού ή πλατείας στη Μάνδρα

Η πόλη της Μάνδρας έχει τιμήσει κάποιους από τους αναφερόμενους στο βιβλίο αυτό ήρωες, δίνοντας το όνομά τους σε κάποιες οδούς ή πλατείες της πόλης. Είναι δε αυτοί οι ακόλουθοι:

- Γκλιάτη Σταμάτη [πλατεία]
- Δημητρούλη [οδός]
- Ζερβονικόλα [οδός]
- Κοροπούλη Ευαγγ. [οδός]
- Κοροπούλη Ευαγγ. [πλατεία]
- Νικολαΐδη Παναγιώτη [οδός]
- Ρόκα Νικολάου, στρατηγού [οδός]
- Ρούτη Αν. [οδός]
- Σακελλαρίου [οδός]

Πηγές

1. Έγγραφο και πίνακες ΓΕΣ/ΔΙΣ
2. Πεσόντες αγωνιστές (μεγάλη 3σέλιδη λίστα δήμου Μάνδρας)
3. Ερυθρές - Ονόματα πεσόντων (λίστα)
4. Μνημείο πεσόντων σε Βίλλια
5. Ελευσίνας μνημείο
6. Εκδήλωση μνήμης Κουντουριωτών Αγωνιστών 3-11-2019 (Δήμος Μάνδρας - Ειδυλλίας - Ερυθρών) [φυλλάδιο]
7. Βιβλίο "Ηρώων πεσόντων σκλαβωμένης Ελλάδος 1940-1945"
8. Βιβλία
- 8α. Βιβλίο Χρήστου Ιω.Στάμου "Μακεδονικός Αγώνας (1903-1908). Το ιστορικό αρχείο του Κουντουριώτη Οπλαρχηγού Βαγγέλη Κοροπούλη", εκδ. Impress.
- 8β. Βιβλίο Άγγελου Ι. Παπακωνσταντίνου "Ο στρατηγός Κωνσταντίνος Α. Παπακωνσταντίνου", εκδ. Εταιρεία Μελέτης Ελληνικής Ιστορίας, Αθήνα 2013.
- 8γ. Βιβλίο Χρήστου Ιω.Στάμου "Ο Κουντουριώτης Στρατηγός Νικ. Ρόκας ή Ζερβονικόλας 1821"
- 8δ. Βιβλίο Χρήστου Ιω. Στάμου "Εθνική Λαϊκή Αντίσταση 1940-1949", Μάνδρα 2010.

Σημείωμα σχετικά με τις Πηγές

Βασικές πηγές μας εκ των πραγμάτων ήταν αφενός μεν τα έγγραφα και οι καταστάσεις της Διεύθυνσης Ιστορίας Στρατού (ΔΙΣ) του Γενικού Επιτελείου Στρατού (ΓΕΣ), αφετέρου δε μια μακριά (3σέλιδη) κατάσταση του Δήμου Ειδυλλίας – Μάνδρας, που χρησιμοποιείται τα τελευταία χρόνια στις διάφορες εκδηλώσεις του Δήμου. Η τελευταία, όμως, πάσχει ως προς το ότι πολύ συχνά δεν παρέχει κανένα άλλο στοιχείο εκτός από ένα ονοματεπώνυμο, δηλαδή με ποια χρονική περίοδο σχετίζεται. Και αν μεν αυτό συνδυάζεται με κάποια άλλη πηγή, οπότε προκύπτουν τα ελλείποντα στοιχεία, έχει καλώς. Σε διαφορετική περίπτωση αναγκάζομαστε κι εμείς να παραθέσουμε απλώς και μόνον κάποια ονοματεπώνυμα χωρίς οποιοδήποτε άλλο στοιχείο.

Σημαντική πηγή, ιδίως για φωτογραφίες, είναι και τα διάφορα βιβλία που είχαμε στη διάθεσή μας. Σε επόμενη έκδοση θα λάβουμε υπ' όψη μας και κάποια άλλα βιβλία που γνωρίζουμε μεν ότι υπάρχουν, δεν είχαμε όμως την ευκαιρία να τα λάβουμε υπ' όψη μας και να αντλήσουμε στοιχεία και από εκείνα. Και ευελπιστούμε, βεβαίως, ότι θα αντλήσουμε υλικό και από τις οικογένειες όσων περιλαμβάνονται στην παρούσα έκδοση ή όσων τυχόν έχουν παραληφθεί.

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε τον φωτογράφο Μελέτη Στάθη για την ευγενική παραχώρηση των τριών φωτογραφιών, στις σελίδες 4, 58 και 62, του ηρώου και των ανδριάντων που έχουν στηθεί στην Μάνδρα Αττικής.

Ακροτελεύτια Πρόσκληση και Παράκληση

Συνειδητά επισημαίνουμε ότι η παρούσα αποτελεί μια “πρόδρομη” έκδοση. Διότι γνωρίζουμε πολύ καλά ότι υπάρχουν ελλείψεις, αναμφίβολα μεν σε στοιχεία, ενδεχομένως δε και σε πρόσωπα. Καλούμε και παρακαλούμε, λοιπόν, όσους μπορούν να μας συνδράμουν για να εκδώσουμε, το ταχύτερο δυνατό, μια πληρέστερη έκδοση.